

พฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรม
การเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์

ปริญญานิพนธ์
ของ
ศิริรัตน์ ชูชีพ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย
มกราคม 2544
ลิขสิทธิ์เป็นของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

พฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรม
การเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์

บทคัดย่อ
ของ
ศิริรัตน์ ชูชีพ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย
มกราคม 2544

ศิริรัตน์ ชูชีพ. (2544). พฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ ปริญญาโท กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สิริมา ภิญโญนนตพงษ์, รองศาสตราจารย์ ดร. บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์.

การศึกษานี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กปฐมวัยที่เกิดจากกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ที่มีระยะเวลาต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นนักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 5-6 ปี ชั้นเด็กเล็ก ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) โดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายแล้วให้ครูผู้สอนคัดเลือกเด็กที่มีพฤติกรรมชอบสังคมน้อยจำนวน 15 คน เพื่อจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 20 นาที

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แผนการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์และแบบสังเกตพฤติกรรมชอบสังคม โดยใช้ผู้สังเกต 2 คน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้สังเกต RAI เท่ากับ 0.8 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบผลในระหว่างสัปดาห์โดยใช้ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ (Repeated Measures ANOVA)

ผลการศึกษาพบว่า

1.เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ก่อนและหลังการทดลองมีพฤติกรรมชอบสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .0001 โดยเด็กปฐมวัยหลังจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์มีพฤติกรรมชอบสังคมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์

2.พฤติกรรมชอบสังคมในระยะเวลาที่เด็กปฐมวัยได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวมีการเปลี่ยนแปลงไม่คงที่ ระยะเวลาสัปดาห์ที่ 1-3 การเปลี่ยนแปลงคงที่ และระยะเวลาสัปดาห์ที่ 7-8 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น

PRESCHOOL CHILDREN ' S PROSOCIAL BEHAVIOR THROUGH
CREATIVE MOVEMENT ACTIVITIES

AN ABSTRACT
BY
SIRIRAT CHUCHEEP

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Early Childhood Education
At Srinakharinwirot University
January 2001

Sirirat Chuchee. (2001). *Preschool Children's Prosocial Behavior Through Creative Movement Activities*. Master thesis, M.Ed. (Early childhood Education). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Assist. Prof. Dr. Sirima Pinyoanuntapong, Assoc. Prof. Dr. Booncherd Pinyoanuntapong.

The purpose of this research was to study the trend and rates of preschool children's prosocial behavior through creative movement activities.

The subjects were 15 boys and girls, age 5-6 years in kindergarten level 2, first semester, academic year 2000 at The Demonstration School of Srinakharinwirot University Prasarnmitr (pratom suksa) selected by the simple random sampling technique, then teachers selected 15 children with low prosocial behavior level. The samples experienced the group creative movement activities. The experiment was carried out for 8 consecutive weeks, 3 lessons per week 20 minutes per lesson.

The instruments were Creative Movement Activities and Prosocial Behavior Observation Form. The two raters, RAI. of 0.8 and were used for observation. The repeated - measures ANOVA was used for data analysis.

The results were as follows :

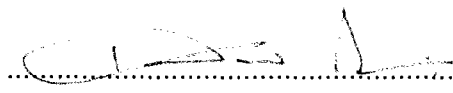
1. Preschool children being used group creative movement activities had higher scores in prosocial behavior with significant difference at $p < .0001$ level.
2. Preschool children's prosocial behavior being used creative movement activities indicated higher trends and rates of change which was not constant. Change occurred during 1-3 consecutive weeks was not evident, and change occurred during 4-8 consecutive weeks was evident.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

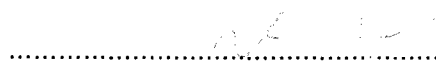
พฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์

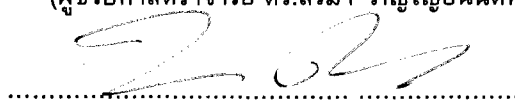
ของ
นางสาวศิริรัตน์ ชูชีพ

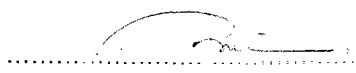
ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

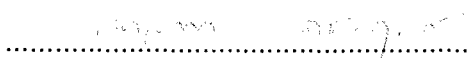
..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)
วันที่ เดือน พ.ศ. 2544

คณะกรรมการการสอบปริญญานิพนธ์

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ปิญโญนนตพงษ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ปิญโญนนตพงษ์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์ ดร.กุลยา ตันติผลาชีวะ)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์ ดร.เยาวพา เดชะคุปต์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เพราะความกรุณาอย่างสูงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญนนตพงษ์ ประธานกรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์ กรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษา คำแนะนำ ข้อคิด และการแก้ไข ข้อบกพร่องต่างๆเป็นอย่างดีโดยตลอดมาในการทำปริญญานิพนธ์ จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง ในความกรุณา จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.กุลยา ตันติผลาชีวะ และรองศาสตราจารย์ ดร.เยาวพา เตชะคุปต์ กรรมการในการสอบปริญญานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อ้อมเดือน สดมณี รองศาสตราจารย์ วราภรณ์ รักวิชัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระวีวรรณ พันธุ์พานิช ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขวัญฟ้า รังสิยานนท์ อาจารย์อารี เกษมรติ ที่ได้กรุณาตรวจแก้ไขและให้คำแนะนำเครื่องมือที่ใช้ในการทำงานวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์กฤษกร เจือดี ที่ได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือในการวิเคราะห์ ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ตลอดจนให้คำปรึกษาและคำแนะนำเป็นอย่างดียิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณผู้บริหารโรงเรียน คณะอาจารย์ และขอบคุณเด็กนักเรียนชั้นเด็กเล็ก 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ที่กรุณาให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการวิจัยเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์แผนกการศึกษาปฐมวัยทุกท่านที่ได้กรุณาให้การอบรม สั่งสอน ถ่ายทอดความรู้และให้ประสบการณ์ที่ดี และมีคุณค่าอย่างยิ่งกับผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อสมชาย-คุณแม่อารี ชูชีพ ขอขอบคุณคุณศกฤกษ์ คุณศานตรส ชูชีพ ที่ได้สนับสนุนและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา

ขอบคุณเพื่อนๆ นิสิตปริญญาโทวิชาเอกการศึกษาปฐมวัย ขอขอบคุณพี่ๆ น้องๆ นิสิตปริญญาโทที่มี ส่วนช่วยเหลือ แนะนำเป็นกำลังใจด้วยดีตลอดมา ขอขอบพระคุณผู้มีพระคุณอีกหลายท่านที่ได้กล่าวนามในที่นี้ ซึ่งมีส่วนช่วยเหลือในการทำปริญญานิพนธ์สำเร็จได้ด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของบิดามารดา ที่ได้ อบรมเลี้ยงดู ให้ความรัก ความอบอุ่น และให้ทุนการศึกษาแก่ผู้วิจัย และพระคุณคณาจารย์ทุกท่านทั้งในอดีต และปัจจุบัน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัย ทำให้ผู้วิจัยได้รับประสบการณ์ที่ทรงคุณค่ายิ่ง

ศิริรัตน์ ชูชีพ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	3
ตัวแปรที่ศึกษา.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
สมมติฐานในการวิจัย.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
พฤติกรรมชอบสังคม.....	7
ความหมายและทฤษฎีทางสังคม.....	7
ความหมายและพฤติกรรมทางสังคม.....	8
รูปแบบพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย.....	9
ความต้องการทางสังคมของเด็กปฐมวัย.....	10
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	10
งานวิจัยในประเทศ.....	11
กิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์.....	11
ความหมายของการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์.....	11
ความเป็นมาของการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์.....	12
ความสำคัญของการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์.....	12
หลักการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์.....	14
บทบาทของครูในการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์.....	15
พัฒนาการด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว.....	16
ลำดับขั้นในการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวสำหรับเด็กปฐมวัย.....	16
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	17
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	17
งานวิจัยในประเทศ.....	18

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3(ต่อ) วิธีดำเนินการวิจัย.....	20
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	20
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	21
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	24
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	25
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	27
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	27
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	27 /
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	35
สังเขปความมุ่งหมาย สมมติฐาน และวิธีดำเนินการวิจัย.....	35
สรุปผลการวิจัย.....	36
อภิปรายผล.....	37
ข้อเสนอแนะ	40
บรรณานุกรม.....	42
ภาคผนวก.....	46
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	66

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แบบแผนการทดลอง.....	22
2 วันและกิจกรรมที่ทำการทดลองและสังเกต.....	23
3 คะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์.....	27
4 การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัย.....	28
5 การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัย.....	29
6 คะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมชอบสังคมแยกรายด้าน ของค่าปฐมวัยก่อนและหลังจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์.....	30
7 การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำพฤติกรรมชอบสังคมแยกรายด้านของเด็กปฐมวัย....	32
8 การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัยแยกรายด้าน.....	33
9 คำอธิบายเกี่ยวกับพฤติกรรมชอบสังคม.....	49

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 เส้นภาพแสดงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมชอบสังคม.....	29
2 เส้นภาพแสดงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมชอบสังคมแยกรายด้านของเด็กปฐมวัย.....	33

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นหัวใจของการพัฒนาประเทศ เพราะความเจริญที่ปรากฏทั้งในด้านวัตถุและด้านคุณธรรม จริยธรรมนั้นเป็นผลสะท้อนคุณภาพของคนในสังคม ซึ่งสืบเนื่องมาจากการอบรมบ่มนิสัยของครอบครัว สถาบันการศึกษา ตลอดจนได้รับกระบวนการขัดเกลาและประสบการณ์ในสังคมที่ดี แต่ในปัจจุบันนี้สังคมไทยกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงปรากฏการณ์ทางสังคมที่มีปัญหาต่างๆ ที่ซับซ้อน ปัญหาต่างๆ เหล่านี้จะสะท้อนให้เห็นถึงความเสื่อมถอยทางด้านจิตใจและจริยธรรม สังคมให้ความสำคัญกับวัตถุและเทคโนโลยีจนลืมความสุขที่แท้จริงของชีวิต นับว่ามีผลกระทบต่องานจิตใจของเด็กและเยาวชนเป็นอย่างมาก (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. 2540 : 1) กระบวนการเรียนรู้ทุกระดับจึงต้องมุ่งเน้นไปที่การพัฒนามนุษย์ทั้งกายใจ และปัญญา โดยเฉพาะปัญญานั้นสัมพันธ์กับใจ หรือใจก็สัมพันธ์กับปัญญา จิตใจที่สะอาดมีสมาธิก็นำไปสู่ปัญญา ปัญญาที่ฝึกไว้ดีแล้วก็นำไปสู่จิตที่สูงส่ง (วิชัย ดันสิริ. 2539 :123) ซึ่งตรงกับจุดมุ่งหมายที่รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับปัญหาดังกล่าวดังเห็นได้จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540 –2544) มีเป้าหมายที่สำคัญ คือการมีสังคมที่พึงปรารถนา ครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็งและประเทศชาติมั่นคง ในการพัฒนาคนให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวจะต้องมีวิสัยทัศน์ของการพัฒนาคนให้มีความสุข มีศีลธรรม มีการศึกษามีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม มีระเบียบวินัย เห็นคุณค่าในศาสนา ประเพณีและวัฒนธรรมไทย (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. 2540 : 1)

วัยเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 8 ปี เป็นระยะที่สำคัญที่สุดของการพัฒนา ทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และเป็นวัยที่เรียกว่าช่วงแห่งพลังการเจริญเติบโตของกายสำหรับชีวิต (สิริมาภิญาณันตพงษ์. 2539 : 8) ดังนั้นการพัฒนาเด็กให้สมบูรณ์ควรครอบคลุม ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เพราะทั้ง 4 ด้านนี้ เป็นพื้นฐานขั้นต้นที่จะพัฒนาให้เกิดความพร้อม นอกจากนี้ควรส่งเสริมและสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม เพราะจริยธรรมเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวัน เป็นการประพฤติปฏิบัติของบุคคล ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะทางกายและจิตใจที่ดีงาม เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ผู้อื่นและสังคม การที่จะอยู่ในสังคมไทยได้อย่างมีความสุขนั้น ควรเป็นผู้ให้มากกว่าผู้รับ การให้ในที่นี้มิได้หมายถึง การให้ทรัพย์สินเงินทองหรือของมีค่า แต่การให้ในที่นี้หมายถึงการให้ด้วยน้ำใจ เพราะความมีน้ำใจเป็นพฤติกรรมชอบสังคมมีพื้นฐานมาจากการรู้จักช่วยเหลือ รับผิดชอบตนเอง และการรู้จักเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น รู้สึกเห็นอกเห็นใจ อันจะนำมาซึ่งการรู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น รู้จักแบ่งปัน และให้ตลอดจนเสียสละโดยไม่หวังผลตอบแทนเหล่านี้ เป็นสิ่งที่พัฒนาตามลำดับ พฤติกรรมชอบสังคมอาจเป็นลักษณะของการแสดงต่อผู้อื่น หรืออาจเป็นลักษณะของการแสดงความห่วงใย ใส่ใจ ต่อธรรมชาติและสภาพแวดล้อม ซึ่งก็คือลักษณะการแสดงน้ำใจต่อส่วนรวม ทำสิ่งต่างๆ เพื่อช่วยผู้อื่นและสังคมให้มีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. 2540 : 15 – 16) ดังนั้นพฤติกรรมชอบทางสังคมจึงเป็นคุณลักษณะเบื้องต้นทาง จริยธรรมที่ควรส่งเสริมให้กับเด็กตั้งแต่เยาว์วัย โดยเฉพาะเด็กแรกเกิดจะแสดงพฤติกรรมความสัมพันธ์ในลักษณะของความสัมพันธ์กับบุคคลภายในครอบครัวก่อน เมื่อเริ่มโตขึ้นมีอายุประมาณ 3 – 6 ปี เด็กจะเริ่มมีความสัมพันธ์ในลักษณะเป็นความสัมพันธ์กับบุคคลภายนอกครอบครัว ซึ่ง

เป็นลักษณะของความสัมพันธ์จากครอบครัวมาสู่การอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นภายในโรงเรียน เด็กจะต้องเรียนรู้ การปรับตัวให้เข้ากับสังคมกับเด็กอื่นๆ ซึ่งได้แก่ การปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น การให้ความร่วมมือกับผู้อื่นในการทำงานเป็นกลุ่ม (วรภรณ์ รักวิชัย. 2533 : 100) ในการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขนั้นเด็กควรมีคุณลักษณะพฤติกรรมชอบทางสังคมในด้านการช่วยเหลือ การพลอยโยนและให้กำลังใจ มีความเอื้ออาทร การชื่นชมยินดีในความดีงามของตนเองและผู้อื่น การไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

ฉะนั้น การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กปฐมวัย ควรส่งเสริมพฤติกรรมชอบสังคม ในด้านจริยธรรมเป็นสำคัญเพื่อให้เด็กรู้จักบทบาทและหน้าที่ โดยเน้นการปฏิบัติตนต่อผู้อื่นและสิ่งเหล่านี้เมื่อเด็กได้รับการส่งเสริมจะทำให้เด็กมีพัฒนาการในการเรียนรู้ การปรับตัว ซึ่งจะส่งผลให้เด็กมีความสุขในการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น เมื่อโตขึ้นจะสามารถพัฒนาจิตใจในด้านพฤติกรรมชอบสังคมเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ และเป็นผู้ใหญ่ที่ดีของสังคมยิ่งขึ้น

ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยเพื่อให้เกิดลักษณะพฤติกรรมชอบสังคมดังกล่าวข้างต้นสามารถจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ในรูปแบบของกิจกรรมต่างๆซึ่งกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ก็เป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถพัฒนาอารมณ์จิตใจ สังคม ไม่ใช่เพียงเพื่อพัฒนาทางร่างกายเพื่อให้เกิดความคล่องแคล่ว ว่องไวทางร่างกายเท่านั้นเพราะโดยธรรมชาติของกิจกรรมนี้ ครุส่วนใหญ่มีความคิดว่าเด็กที่มีอายุอยู่ในช่วง 4 – 6 ปีจะชอบการเคลื่อนไหวไม่ชอบอยู่นิ่ง เด็กจะชอบการเดิน การกระโดด การวิ่ง พฤติกรรมเหล่านี้ก่อให้เกิดความสง่างามแข็งแรงและพัฒนากล้ามเนื้อรวมทั้งการควบคุมอวัยวะต่างๆได้ดี แต่พฤติกรรม การเคลื่อนไหวดังกล่าวนั้นเด็กยังได้รับการพัฒนา รวมถึงพลังของการคิด จิตใจ และจินตนาการโดยการกระทำออกมาในลักษณะของพฤติกรรม ซึ่งสอดคล้องกับ เยาวพา เดชะคุปต์ (2540 : 35) ได้กล่าวไว้ว่ากิจกรรมการเคลื่อนไหวสำหรับเด็กปฐมวัยเป็นกิจกรรมที่พัฒนาร่างกายและจิตใจให้มีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งต่าง ๆ โดยการแสดงท่าทางตามจินตนาการอย่างอิสระ และสามารถสำรวจเข้าใจการทำงานของอวัยวะส่วนต่างๆของร่างกายได้ ดังนั้นการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับเด็ก โดยเฉพาะในสภาพความเป็นอยู่ในสังคมปัจจุบัน ซึ่งเต็มไปด้วยการต่อสู้ดิ้นรนควบคู่ไปกับความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสมัยใหม่ การส่งเสริมหรือการฝึกฝนการเคลื่อนไหวเพื่อพัฒนาทางด้านร่างกายของเด็กควบคู่ไปกับ กิจกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมชอบสังคมจะช่วยให้เด็กได้ระบายออกถึงความรู้สึก ผ่อนคลายความตึงเครียดทางจิตใจได้อย่างดี และสามารถพัฒนาการปรับตัวทางด้านสังคมของเด็กโดยเด็กจะเล่นรวมกันเป็นกลุ่มกับเพื่อนในระหว่างที่เล่นเด็กต้องช่วยเหลือเอื้ออาทร พลอยโยนและให้กำลังใจซึ่งกันและกัน เด็กจะได้พัฒนาทางจิตใจ เป็นการส่งเสริมจิตใจที่ดีงามยิ่งขึ้น

การจัดประสบการณ์การเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ให้กับเด็กปฐมวัยนั้น ส่วนมากครูผู้สอนจะเน้นให้เด็กได้เคลื่อนไหวร่างกายอย่างอิสระ โดยใช้เครื่องเคาะจังหวะในการปฏิบัติตามคำสั่ง การปฏิบัติตามข้อตกลง การเป็นผู้นำผู้ตามและการนำเสนอเข้ามาสัมพันธ์โดยใช้บทเพลงหรือคำคล้องจอง และจังหวะทำนองให้เด็กได้บริหารร่างกายเท่านั้น แต่การจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ยังเป็นกิจกรรมที่เอื้อต่อการสร้างเสริมพฤติกรรมชอบสังคมด้านอารมณ์จิตใจ สังคมรวมทั้งพัฒนาการทางสมองจากการใช้จินตนาการประกอบการเคลื่อนไหว ดังนั้นการจัดประสบการณ์การเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ให้กับเด็กปฐมวัยนั้นถ้าได้สอดแทรกประสบการณ์ด้านพฤติกรรมชอบสังคม ย่อมเป็นการส่งเสริมให้เด็กมีการช่วยเหลือ การพลอยโยนและให้กำลังใจ การแสดงความเอื้ออาทร การชื่นชมยินดีในความดีงามของตนเองและผู้อื่น รวมทั้งการไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่นได้

ด้วยความสำคัญและเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงเห็นวาระยะเวลาในการฝึกฝนกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์มีส่วนช่วยสนับสนุนและสร้างให้เด็กเป็นบุคคลที่มีพฤติกรรมชอบสังคม ซึ่งจะแสดงออกในลักษณะของการช่วยเหลือ การปลอบโยนและให้กำลังใจ การแสดงความเอื้ออาทร การชื่นชมยินดีในความดีงามของตนเองและผู้อื่น รวมถึงการไม่เบียดเบียนตนและผู้อื่นที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์และเป็นแนวทางสำหรับครูในการจัดกิจกรรมลักษณะพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัยต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การศึกษานี้มีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ที่มีต่อพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัยในแต่ละช่วงสัปดาห์ว่ามีผลแตกต่างกันหรือไม่และมีความแตกต่างกันในช่วงสัปดาห์ใดโดยกำหนดเป็นจุดมุ่งหมายเฉพาะดังนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ในช่วงระยะเวลาที่แตกต่างกัน
2. เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงที่เพิ่มขึ้นของพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการฝึกกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์

3. ความสำคัญของการวิจัย

ผลการศึกษาครั้งนี้ สามารถใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจ ในการจัดกิจกรรมระดับปฐมวัยนำไปเป็นแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมชอบสังคมแก่เด็กปฐมวัย จากการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ในระยะเวลาที่เหมาะสม เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับระดับพัฒนาการและความสนใจของเด็กปฐมวัย

4. ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้เป็นนักเรียนชาย-หญิงอายุระหว่าง 5 – 6 ปี ชั้นเด็กเล็ก

ภาคเรียนที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายประถม) เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้เป็นนักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 5 – 6 ปี ชั้นเด็กเล็ก ภาคเรียนที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายประถม) จำนวน 15 คน โดยมีขั้นตอนการคัดเลือกกลุ่มดังต่อไปนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้มาโดยวิธีการจับฉลากมา 1 ห้องเรียน จากจำนวน 4 ห้องเรียน
2. ครูประจำชั้นเด็กเล็กห้องที่ได้รับการสุ่มจากข้อ 1 ทำการสังเกตและบันทึกแบบสังเกตพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัย แล้วทำการให้คะแนนที่จัดเรียงลำดับจากน้อยไปมาก คัดเลือกเด็กที่มี

คะแนนน้อยจำนวน 30 แล้วนำมาจับฉลากเพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดลองเครื่องมือจำนวน 15 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาจริงจำนวน 15 คน

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543 ทำการทดลองเป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ครั้ง ครั้งละ 20 นาที กลุ่มตัวอย่างได้รับการทดลองทั้งสิ้น 24 ครั้ง ตามแผนการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ใน (ภาคผนวก)

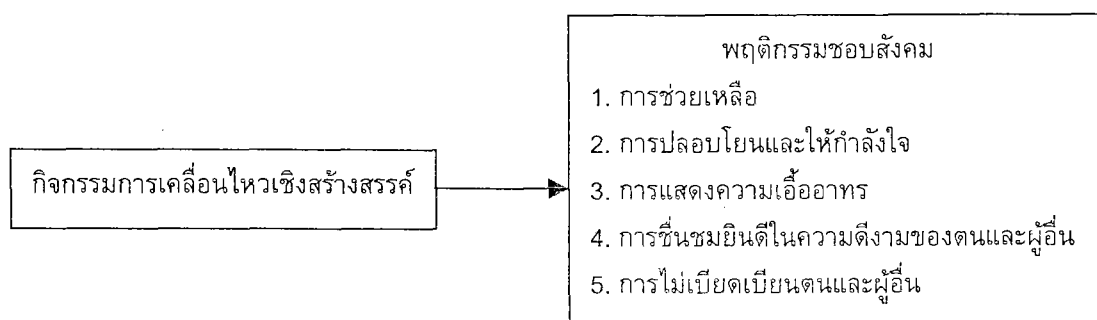
ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ ปริมาณการฝึกกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ในระยะเวลาต่างกัน
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมชอบสังคม

นิยามศัพท์เฉพาะและนิยามเชิงปฏิบัติการ

1. เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กนักเรียนชาย หญิง อายุระหว่าง 5 - 6 ปี ชั้นเด็กเล็ก ภาคเรียนที่ 1 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายประถม) เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร
2. การจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง การจัดประสบการณ์ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้เคลื่อนไหวร่างกายอย่างอิสระตามจินตนาการและความคิด โดยเริ่มจากการรู้จักส่วนต่างๆ ของร่างกาย พื้นที่ จังหวะ ทิศทางและระดับ รวมทั้งการใช้อุปกรณ์ต่างๆ ประกอบการเคลื่อนไหว ตามเรื่องที่เล่าเกี่ยวกับพฤติกรรมชอบสังคม
3. การจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ที่มีระยะเวลาต่างกัน หมายถึง ปริมาณการฝึก 8 สัปดาห์ ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ โดยแบ่งช่วงระยะเวลาเป็น 8 ระยะเวลา หนึ่งคือ 1 สัปดาห์ ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม และสรุปผลการสังเกตจากการจัดกิจกรรมเพื่อเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัย
4. พฤติกรรมชอบสังคม หมายถึง พฤติกรรมแสดงออกของเด็กที่แสดงถึงความรู้สึกที่ดี ที่บุคคลกระทำ เพื่อผู้อื่นและสังคมดังนี้
 - 4.1 พฤติกรรมการช่วยเหลือ เด็กจะแสดงพฤติกรรม การแบ่งปัน การเกื้อกูลซึ่งกันและกัน คอยตักเตือนเมื่อจะทำผิด
 - 4.2 พฤติกรรมการปลอบโยนและให้กำลังใจ เด็กจะแสดงพฤติกรรม การเข้าถึงจิตใจของผู้อื่น และการยิ้มแย้มแจ่มใสเข้าหากัน ใช้ถ้อยคำสุภาพอ่อนหวาน
 - 4.3 พฤติกรรมการแสดงความเอื้ออาทร เด็กจะแสดงพฤติกรรม การรู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความเสียสละ การแสดงถึงไมตรีจิต ให้ผู้อื่นได้รับความสะดวก มีความพอใจ
 - 4.4 พฤติกรรมการชื่นชมยินดีในความดีงามของตนและผู้อื่น เด็กจะแสดงพฤติกรรม ยอมรับความสำเร็จโดยชอบธรรม เมื่อผู้อื่นมีความสุข ด้วยการยิ้มแย้ม พุดชม
 - 4.5 พฤติกรรมการไม่เบียดเบียนตนและผู้อื่น เด็กจะแสดงพฤติกรรม การไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน วางเฉย ทำตัวเป็นกลาง การไม่เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น
5. การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมชอบสังคม หมายถึง พฤติกรรมชอบสังคมที่เด็กแสดงออกในเรื่อง การช่วยเหลือ การปลอบโยนและให้กำลังใจ การแสดงความเอื้ออาทร การชื่นชมยินดีในความดีงามของตนและผู้อื่น การไม่เบียดเบียนตนและผู้อื่น โดยการแสดงออกที่จะสังเกตเห็นได้เพิ่มขึ้นหรือลดลงจากสัปดาห์ที่ผ่านมาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

1. เด็กปฐมวัยหลังจากที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ในแต่ละช่วงเวลา มีพฤติกรรมชอบสังคมแตกต่างกัน
2. เด็กปฐมวัยหลังจากที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ พฤติกรรมชอบสังคมมีการเปลี่ยนแปลงแตกต่างจากก่อนจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เรียบเรียงเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องไว้ดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมชอบสังคม

- 1.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทางสังคมของเด็กปฐมวัย
 - 1.1.1 ความหมายและทฤษฎีทางสังคม
 - 1.1.2 ความหมายและพฤติกรรมทางสังคม
- 1.2 รูปแบบพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย
- 1.3 ความต้องการทางสังคมของเด็กปฐมวัย
- 1.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทางสังคม

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์

- 2.1 ความหมายของการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์
- 2.2 ความเป็นมาของการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์
- 2.3 ความสำคัญของการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์
- 2.4 หลักการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์
- 2.5 บทบาทครูในการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์
- 2.6 พัฒนาการด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว
- 2.7 ลำดับขั้นในการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวสำหรับเด็กปฐมวัย
- 2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมชอบสังคม

1.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางสังคมของเด็กปฐมวัย

1.1.1 ความหมายและทฤษฎีพัฒนาการทางสังคม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา (2528 : 220) กล่าวว่าพัฒนาการทางสังคม หมายถึง การพัฒนาความสามารถในพฤติกรรมของมนุษย์ให้สอดคล้องกับแบบแผนที่สังคมยอมรับเพื่อเข้ากับสังคมได้

เฮอร์ล็อก (Hurlock. 1978 : 228) ได้ให้ความหมายของพัฒนาการทางสังคม คือการพัฒนาความสามารถในการแสดงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับแบบแผนที่สังคมยอมรับ เพื่อจะเข้ากับสังคมได้

จากนักการศึกษากล่าวสรุปได้ว่า พัฒนาการทางสังคมหมายถึงการพัฒนาพฤติกรรมของบุคคลในทางสร้างสรรค์ที่เป็นที่ยอมรับของสังคม เพื่อที่บุคคลนั้นจะดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข เช่น การช่วยเหลือ การแบ่งปัน การเป็นผู้นำผู้ตาม การรับผิดชอบในพฤติกรรมของตน เป็นต้น

ทฤษฎีพัฒนาการทางสังคมมีหลายทฤษฎี และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมชอบสังคม ได้แก่ ทฤษฎีพัฒนาการทางสังคมของอีริกสัน ทฤษฎีพัฒนาการทางสังคมของซูเลียวน และทฤษฎีพัฒนาการทางสังคมของกิเซล

ทฤษฎีพัฒนาการทางสังคมของอีริกสัน (Erikson's Theory of Development)

อีริกสันได้เน้นพัฒนาการทางสังคมอย่างมาก โดยกล่าวว่าเมื่อเด็กมีอายุมากขึ้นและมีความสัมพันธ์ กับบุคคลต่าง ๆ ในสังคมเพิ่มขึ้น เด็กก็จะประสบปัญหาต่าง ๆ มากขึ้น ผลสัมฤทธิ์ในการปรับตัวในแต่ละขั้นของพัฒนาการจะเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างบุคลิกภาพและส่งเสริมความสามารถในการแก้ไขปัญหาในระยะต่อไปด้วย อีริกสันได้กำหนดขั้นพัฒนาการทางสังคมออกเป็น 8 ขั้น แต่ในที่นี้จะกล่าวเพียง 3 ขั้นที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการในระยะช่วงปฐมวัยเท่านั้น

1. ขั้นพัฒนาความรู้สึกไว้วางใจและไม่ไว้วางใจ (Trust Vs Mistrust) เป็นพัฒนาการขั้นแรกสุดและมีความสำคัญในลำดับต่อไปเป็นอันมาก พัฒนาการในขั้นนี้เริ่มตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุประมาณ 1 ปี ในระยะนี้เด็กยังช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ต้องอาศัยผู้อื่นอยู่ตลอดเวลา บุคคลที่สำคัญในชีวิตของเด็กในวัยนี้ ได้แก่ แม่และพี่เลี้ยง

2. ขั้นพัฒนาความสงสัยและอายระคนกัน (Autonomy Vs Shame and Doubt) เป็นพัฒนาการในระยะอายุประมาณ 1-3 ปี ในระยะนี้เด็กมักจะเกิดความรู้สึกระหว่างการทำความพอใจของผู้ใหญ่และความต้องการทางร่างกายของตน เด็กในวัยนี้สามารถควบคุมการเคลื่อนไหวของร่างกายได้บ้าง เริ่มเข้าใจการสื่อความหมายในทางภาษามากขึ้น เด็กจะเริ่มพัฒนาความสามารถในการควบคุมตนเองซึ่งบางครั้งจะขัดกับพัฒนาการในขั้นแรก คือ การพึ่งผู้อื่น หากเด็กไม่สามารถควบคุมตนเองได้ก็จะทำให้เด็กเกิดความรู้สึกอายและสงสัยในความสามารถของตน ในระยะนี้ผู้ใหญ่จะเริ่มฝึกหัดให้รู้จักการขับถ่ายให้เป็นเวลาและการรู้จักรักษาความสะอาด ในขณะที่เดียวกันเด็กก็ต้องการขับถ่ายตามความสามารถของตน เด็กในวัยนี้จึงมักจะดื้อรั้นและชอบขัดคำสั่งผู้ใหญ่

3. ขั้นพัฒนาความคิดริเริ่มและความรู้สึกผิด (Initiative Vs Guilt) เป็นพัฒนาการทางสังคมที่อยู่ในวัยระหว่าง 3 – 5 ปี เด็กในวัยนี้มีความสามารถทางด้านต่าง ๆ เพิ่มขึ้น เริ่มฝึกทักษะทางสังคมทั้งในด้านการให้ความร่วมมือ การเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี พัฒนาความคิดริเริ่ม ซึ่งในบางครั้งอาจจะมีความขัดแย้งกับผู้อื่นทำให้เกิดความรู้สึกผิด (Guilt) ขึ้นได้ (เอนกกุล กริแสง. 2522 : 10-11)

ทฤษฎีพัฒนาการทางสังคมระหว่างบุคคล (A Social Interpersonal Theory of Development)

ซูเลียวน (Sullivan) ได้กล่าวถึงพัฒนาการของมนุษย์ ซึ่งในที่นี้จะกล่าวเฉพาะที่เกี่ยวกับเด็กปฐมวัย เท่านั้น กล่าวคือ เด็กปฐมวัยเป็นระยะที่เด็กได้พัฒนาทักษะการเคลื่อนไหวและทักษะทางภาษา ซึ่งจะช่วยให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นได้อย่างอิสระกว้างขวางมากขึ้น เด็กจะเรียนรู้ทิศทางของวัฒนธรรมที่เขามีส่วนร่วมอยู่ เมื่อเขามีวุฒิภาวะพอที่จะใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารเขาก็จะเรียนรู้ในการปฏิบัติกับบุคคลอื่น เพื่อที่จะทำให้ตนเองรู้สึกมั่นคง ปลอดภัย เด็กเริ่มรู้สึกถึงสิ่งที่ทำให้เขากังวลและสามารถจัดการความวิตกกังวลนั้นได้ (Dinkmyer. 1965 : 150 – 151)

ทฤษฎีพัฒนาการทางสังคม – บุคคลของกิเซล

กิเซลและอิลล์ (Gesell and Ilg) ได้แบ่งพัฒนาการของเด็กเป็น 4 กลุ่มใหญ่ โดยกล่าวถึงพฤติกรรมทางสังคม – บุคคล (Personal Social Behavior) ไว้ว่าหมายถึงการตอบสนองของบุคคลอื่นทางสังคม เช่น การเล่น พัฒนาการด้านการเป็นเจ้าของ การยิ้มและการตอบสนองต่อบุคคลอื่นๆ กิเซลมีความเห็นว่าพัฒนาการนี้ขึ้นอยู่กับอายุ ซึ่งจะค่อยๆ พัฒนาไปตามธรรมชาติ เมื่อถึงวัยนั้นเด็กจะทำพฤติกรรมต่างๆ ได้โดยไม่ต้องมีการเตรียมหรือฝึก ดังนั้นบิดา มารดา จึงควรให้เด็กมีอิสระในการเลือกเรียน เลือกเล่นตามความสนใจ และความสามารถ ไม่ควรเร่งหรือบังคับเด็กให้เรียนหรือกระทำการสิ่งต่างๆ ก่อนที่เด็กจะมีความพร้อมในการกระทำสิ่งนั้นๆ เพราะจะมีผลกระทบต่เด็กในเวลาต่อมา

1.1.2 ความหมายและลักษณะพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย

เพจ (Page. 1997 : 314) ได้ให้ความหมายว่า พฤติกรรมทางสังคม หมายถึงพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกเนื่องจากได้รับอิทธิพลจากพฤติกรรมกลุ่มบุคคลที่ได้รับการควบคุมโดยองค์กรทางสังคม หรือเป็นพฤติกรรมที่เด็กแสดงออกเพื่อพยายามมีอิทธิพลเหนือบุคคลอื่น

กู๊ด (Good. 1965 : 44) ได้ให้ความหมายพฤติกรรมทางสังคมไว้ว่าเป็นการแสดงออกที่แตกต่างกันไปแต่ละบุคคลซึ่งเป็นสมาชิกของสังคมหรือเป็นกรแสดงออกของกลุ่มบุคคล

จากที่นักการศึกษากล่าวมาสรุปได้ว่า พฤติกรรมทางสังคมหมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกมาของแต่ละกลุ่มบุคคลซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากกลุ่มบุคคลอื่นในสังคม ทั้งนี้พฤติกรรมที่แสดงออกอาจมีพฤติกรรมที่สังคมยอมรับ และพฤติกรรมที่สังคมไม่ยอมรับ ซึ่งสมาชิกในสังคมจะมีการเรียนรู้และปรับพฤติกรรมของตนให้เป็นที่ยอมรับทางสังคม

ลักษณะพฤติกรรมทางสังคม

เด็กแต่ละคนจะพัฒนาการเรียนรู้ทางสังคม คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2539 : 21) กล่าวว่าจากความรู้สึกผูกพันภายในครอบครัว ที่ต้องการพึ่งพาตนเองและการปรับตัวเข้ากับผู้อื่น มีความสนใจกับการเรียนรู้สิ่งรอบตัวมากขึ้นและเรียนที่จะสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น แต่การแสดงพฤติกรรมทางสังคมในระยะแรก อาจมีปัญหาเกี่ยวกับการปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่น เพราะเด็กวัยนี้จะยึดตนเองเป็นศูนย์กลางยังไม่รู้จักควบคุมอารมณ์และยอมรับความคิดเห็นความรู้สึกของผู้อื่นแต่เมื่อเด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนวัยเดียวกันหรือผู้อื่นมากขึ้น อีกทั้งได้รับการปลูกฝังลักษณะพฤติกรรมที่เหมาะสมทางสังคม เด็กย่อมสามารถปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นและเรียนรู้บทบาทของตนเองได้ดียิ่งขึ้น

จิตินันท์ เดชะคุปต์ (2537 : 55) กล่าวถึงลักษณะทางสังคมของเด็กปฐมวัยอายุ 5 – 6 ปีจะมีการเล่นรวมเป็นกลุ่มกับเพื่อนมากขึ้น รู้จักเป็นผู้ให้และผู้รับที่ดี กระตือรือร้นช่วยเหลือผู้อื่น เข้าใจความรู้สึกผู้อื่น

เฮอร์ล็อก (Hurlock, 1978 : 239) กล่าวถึงเด็กอายุ 2-6 ปีว่าทัศนคติและพฤติกรรมทางสังคมที่ปรากฏในช่วงวัยนี้ คือการต่อต้าน การก้าวร้าว การทะเลาะวิวาท การแข่งขันชิงดี การร่วมมือ การเป็นผู้นำ การเป็นผู้ตาม การมีใจกว้างขวาง การเป็นที่ยอมรับของสังคม การเห็นอกเห็นใจ

สรุปได้ว่าลักษณะทางสังคมของเด็กอายุ 5 – 6 ปี มีการเล่นรวมกลุ่มกับเพื่อนมีข้อตกลงในกลุ่ม สามารถปฏิบัติตามข้อตกลงในกลุ่มได้ เข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นรู้จักการรอคอยผู้อื่น รู้จักการเป็นผู้ให้และผู้รับที่ดี มีลักษณะผู้นำผู้ตามให้การช่วยเหลือผู้อื่น ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของพฤติกรรมชอบสังคม

1.2 รูปแบบพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย

รูปแบบพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัยบางพฤติกรรมมีรากฐานมาจากพฤติกรรมในวัยทารก และบางพฤติกรรมก็เริ่มเกิดขึ้นในระยะปฐมวัย ซึ่งเป็นผลมาจากประสบการณ์ใหม่ๆ เช่น จากการศึกษาได้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนหรือบุคคลอื่นที่ไม่ใช่สมาชิกในครอบครัว และรวมไปถึงเด็กที่ได้เห็นมาจากภาพยนตร์ การแสดงหรือเหตุการณ์ต่างๆ เฮอร์ล็อก (วันเพ็ญ ปูลักษณ์, 2539 : 19 – 20) ได้แบ่งรูปแบบพฤติกรรมเป็น 2 รูปแบบ คือ

1. รูปแบบพฤติกรรมที่เข้าสังคม (Social Behavior Patterns) หมายถึง พฤติกรรมที่เมื่อเด็กทำไปแล้ว สร้างความพอใจเป็นที่นิยมชมชอบต่อตนเองและผู้อื่น ประกอบด้วยพฤติกรรมดังนี้

1.1 การร่วมมือ ได้แก่ การที่เด็กเรียนรู้ที่จะเล่นหรือทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยเด็กยังมีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นมากเพียงใด เด็กก็จะเรียนรู้ที่จะให้ความร่วมมือที่จะทำกิจกรรมมากขึ้นไปด้วย

1.2 การยอมรับจากสังคม จะกระตุ้นให้เด็กมีพฤติกรรมที่สังคมคาดหวัง

1.3 ความเป็นเพื่อน เด็กจะแสดงออกในความเป็นเพื่อน ด้วยการเล่น การพูดคุย และการแสดงความรักใคร่ต่อผู้อื่น โดยการยิ้ม การยกยอ การพูดชื่นชม

1.4 ความเห็นอกเห็นใจ เด็กจะแสดงออกโดยการปลอบโยนหรือช่วยเหลือเมื่อเห็นผู้อื่นเป็นทุกข์ เด็กจะสามารถแสดงความเห็นอกเห็นใจได้เมื่อเด็กประสบกับเหตุการณ์ เช่น คนได้รับทุกข์ ก็จะเข้าไปช่วยเหลือหรือปลอบโยน

1.5 การพึ่งพาอาศัยผู้อื่นในการช่วยเหลือ เด็กจะแสดงพฤติกรรมนี้เพื่อเป็นที่รักของเพื่อนฝูง ความรักและการยอมรับจากผู้อื่น ซึ่งจะเป็นการกระตุ้นให้เด็กมีพฤติกรรมที่สังคมยอมรับ

1.6 ความไม่เห็นแก่ตัว ได้แก่ การที่เด็กแสดงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อเพื่อนและให้ความช่วยเหลือเพื่อน เด็กที่เคยฝึกให้แบ่งปันสิ่งของให้ผู้อื่นจะเข้าใจคนอื่น ไม่หวงของและช่วยเหลือผู้อื่น

1.7 การเลียนแบบ ได้แก่ การที่เด็กเลียนแบบพฤติกรรมของบุคคลอื่นที่เขาเห็นว่าอาจจะเลียนแบบในขณะที่เล่นเป็นกลุ่มได้

1.8 การแข่งขัน อาจเป็นเครื่องมือกระตุ้นให้เด็กเกิดความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม หรือเป็นสาเหตุให้เกิดการทะเลาะวิวาท โอ้อวดจะทำให้เด็กลดความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม

2. รูปแบบพฤติกรรมที่ไม่เข้าสังคม (Unsocial Behavior Patterns) หมายถึงพฤติกรรมที่เมื่อเด็กทำไปแล้วสร้างความเดือดร้อนและความไม่พอใจให้แก่ตนเองและผู้อื่นประกอบด้วยพฤติกรรมดังนี้

2.1 ความก้าวร้าว เป็นปฏิกิริยาตอบสนองต่อความไม่สมหวังเด็กจะแสดงออกมาเป็นคำพูดมากกว่าการใช้กำลังต่อสู้กัน ชอบเรียกร้องความสนใจจากผู้อื่น

2.2 การทะเลาะวิวาท เกิดขึ้นได้เพราะเด็กยังขาดประสบการณ์ในการเล่นกับเพื่อน มักแย่งของเล่น เมื่อเติบโตขึ้นจะรู้จักปรับตัวในสังคมดีขึ้น

2.3 การยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง เด็กมีแนวโน้มที่จะคิดและพูดเกี่ยวกับเรื่องของตัวเอง

- 2.4 การใช้อำนาจเหนือคนอื่นโดยชอบทำตัวเป็นนายพูดข่มขู่ผู้อื่น
- 2.5 การล้อเลียน ข่มขู่ ขอบรังแกหรือล้อเลียนให้ผู้อื่นโมโห อับอาย
- 2.6 พฤติกรรมปฏิเสธ เด็กจะแสดงคำพูด อารมณ์และท่าทางวาจาในการปฏิเสธไม่ให้ความช่วยเหลือ หรือยอมรับความช่วยเหลือจากผู้อื่น

2.7 อคติเป็นความผิดปกติของเด็กที่แสดงออกมา เมื่อเด็กรู้สึกว่าคุณด้อยกว่า

2.8 การแบ่งแยกเพศตรงข้าม เด็กชายจะหลีกเลี่ยงเข้ากลุ่ม หรือเล่นร่วมกับเด็กหญิง

สรุปได้ว่า รูปแบบพฤติกรรมทางสังคมมี 2 รูปแบบ คือพฤติกรรมที่เข้าสังคมและพฤติกรรมที่ไม่เข้าสังคม พฤติกรรมอันเป็นที่ชื่นชอบของตนเองและบุคคลอื่น บางครั้งอาจใช้คำว่าพฤติกรรมชอบสังคม (Prosocial) การให้เวลาและโอกาสเด็กทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นมากเพียงใด เด็กก็จะยิ่งเรียนรู้การปรับพฤติกรรมของตนให้เป็นที่ยอมรับของเพื่อน เรียนรู้ที่จะทำกิจกรรมกับเพื่อนมากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของพฤติกรรมชอบสังคม

1.3 ความต้องการทางสังคมของเด็กปฐมวัย

พรณี ชูทัย เจนจิต (2537 : 157- 158) กล่าวว่าเด็กในช่วงอายุนี้การเรียนรู้ที่จะติดต่อสมาคมกับคนอื่น ๆ โดยเฉพาะเพื่อนวัยเดียวกัน เด็กเริ่มที่จะเรียนรู้ปรับตัวเข้ากับเพื่อน ลักษณะความต้องการทางสังคมของเด็กปฐมวัย มีดังนี้

1. เด็กเริ่มมีความต้องการจะสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อนในวัยเดียวกันและมีเพื่อนเพียง 1 – 2 คน และเป็นเพศเดียวกัน
 2. มีความต้องการที่จะเล่นกับเพื่อนกลุ่มเป็นกลุ่มเล็ก และเป็นกลุ่มย่อยๆ การเล่นเป็นไปในลักษณะต่างคนต่างเล่น แม้ว่าจะอยู่กลุ่มเดียวกัน
 3. มีการทะเลาะเบาะแว้งกันบ่อยๆ แต่เป็นช่วงระยะเวลาสั้นๆเด็กมักจะลืมง่าย
 4. เด็กมีความต้องการที่จะแสดงออกและจะสนุกสนานกับการเล่นละคร ซึ่งเขาอาจแต่งขึ้นเองหรือเรียนแบบรายการโทรทัศน์
 5. เด็กชายและเด็กหญิงมีความสนใจคล้ายกัน และยังไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาททางเพศ
 6. เด็กต้องการเป็นที่ยอมรับของผู้ใหญ่และกลุ่มเพื่อน ต่างจากวัยทารก ซึ่งกลัวคนแปลกหน้า
- ภรณ์ คุรุรัตน์ (2540 : 21 – 25) กล่าวถึง ความต้องการทางสังคมของเด็กอายุ 5-6 ปี ซึ่งสรุปได้ว่ามีความต้องการได้รับกำลังใจจากผู้ใหญ่ในความพยายามและคำชมเชยในผลงาน ต้องการความช่วยเหลือ คำตอบที่ถูกต้องเมื่อถามคำถามผู้ใหญ่ ต้องการความอิสระที่จะเล่นทดลอง สำรวจในบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมที่แปลกใหม่ชวนให้สนใจ

จากนักการศึกษาที่กล่าวมา ความต้องการทางสังคมของเด็กปฐมวัยคือ ความต้องการที่จะเล่นกับเพื่อนเป็นกลุ่ม ต้องการกำลังใจ และคำชมจากผู้ใหญ่จากผลงานที่ตนทำ ต้องการความช่วยเหลือ การตอบคำถามที่ตนสงสัย ดังนั้นในการจัดกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการทางสังคมของเด็กปฐมวัยควรจัดให้เด็กได้กระทำกิจกรรมร่วมกัน เด็กต้องมีอิสระในการแสดงออกและได้รับความสุขในการทำกิจกรรม

1.4 งานวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมทางสังคม

1.4.1 งานวิจัยต่างประเทศ

วูด (Wood. 1977 : 4837) ทำการศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นที่ยอมรับของสังคมกับการมีอำนาจในสังคมของนักเรียนอนุบาล โดยใช้เด็กในโรงเรียนเอกชนจำนวน 25 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากร แยกเป็นเด็กชาย 15 คน และเด็กหญิง 10 คน ที่ใช้ ภาษาพูดเดียวกัน และเป็นคนระดับกลาง

เหมือนกัน การเก็บรวบรวมข้อมูลแยกเป็น 2 ส่วน คือ การมีอำนาจในสังคม ได้จากการสังเกตพฤติกรรมเด็กแต่ละคนในช่วงที่เด็กเลือกทำกิจกรรมด้วยตนเอง รวมเวลาที่สังเกตคนละ 120 นาที ส่วนพฤติกรรมการเป็นที่ยอมรับในสังคม คือ การเป็นผู้นำและผู้ตามในกลุ่มเพื่อน การแสดงความภาคภูมิใจต่อเพื่อนและการแสดงออกทั้งรักและเป็นศัตรูกับผู้ใหญ่ ส่วนพฤติกรรมที่ไม่มีความสัมพันธ์กัน คือการประจบผู้ใหญ่เพื่อให้เป็นที่ยอมรับ การใช้ผู้ใหญ่อำนาจ และการแข่งขันกับกลุ่มเพื่อน

ชวาร์ซ และคนอื่นๆ (Schwarz and others. 1974) ได้ศึกษาถึงพฤติกรรมทางสังคมของเด็ก 2 กลุ่ม ที่มีอายุระหว่าง 2 – 3 ปี กลุ่มละ 19 คน โดยใช้เด็กกลุ่มหนึ่งในศูนย์เด็ก (Nursery School) ที่ให้ประสบการณ์ทางสังคมและกระตุ้นการเรียนรู้ จากการจัดสิ่งแวดล้อม และเด็กอีกกลุ่มเป็นเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูอยู่ที่บ้าน โดยเด็กทั้ง 2 กลุ่ม มีภูมิหลังเหมือนกันหลังจากได้ศึกษาเป็นระยะเวลา 9 เดือน ผลการศึกษาปรากฏว่า เด็กที่อยู่ในศูนย์เด็กมีลักษณะของพัฒนาการทางกาย ภาษา และกลัติดต่อกับบุคคลอื่น และกับผู้ใหญ่ดีกว่าเด็กที่ถูกเลี้ยงดูเฉพาะอยู่ที่บ้าน ทั้งนี้เพราะเด็กที่อยู่ในศูนย์เด็กนั้นได้มีปฏิสัมพันธ์และใช้เวลาส่วนใหญ่ทำกิจกรรมร่วมกับเด็กในวัยเดียวกัน (Hess and Doreen. 1981 : 147)

สรุปได้ว่า พฤติกรรมทางสังคมของเด็กมีความสัมพันธ์กันระหว่างสิ่งแวดล้อมทางกายภาพในห้องเรียนกับพฤติกรรมของเด็ก ซึ่งชี้ให้เห็นจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

1.4.2 งานวิจัยในประเทศ

รักตวรรณ ศิริภาพร (2532 : บทคัดย่อ) ศึกษาความสามารถในการรับรู้และเข้าใจทัศนะของผู้อื่นของเด็กปฐมวัยที่ได้รับและไม่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นเพื่อคลายการยึดตนเองเป็นศูนย์กลางกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 65 คนแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 31 คน โดยให้กลุ่มทดลองได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ การเล่นตามมุมและกิจกรรมการเล่นเพื่อคลายการยึดตัวเองเป็นศูนย์กลางมีความสามารถในการรับรู้และเข้าใจทัศนะของผู้อื่นสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นเพื่อคลายการยึดตนเองเป็นศูนย์กลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ณัฐภาพร พงษ์สิงห์ (2539 : บทคัดย่อ) ศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับประสบการณ์การเล่นบล็อกกลางแจ้ง เป็นกลุ่มอย่างมีแบบแผนกับเด็กปฐมวัยที่ได้รับประสบการณ์การเล่นบล็อกกลางแจ้งอย่างอิสระกลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กอนุบาล 2 อายุ 5 –6 ปี จำนวน 30 คน โดยกลุ่มทดลองจะได้รับประสบการณ์การเล่นบล็อกกลางแจ้งเป็นกลุ่มอย่างมีแบบแผน กลุ่มควบคุมได้รับประสบการณ์การเล่นบล็อกอย่างอิสระ ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับประสบการณ์การเล่นบล็อกกลางแจ้งอิสระ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า มีความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมทางกายภาพในห้องเรียนกับพฤติกรรมของเด็ก พฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัยส่วนใหญ่ จะเกิดขึ้นเมื่อเด็กมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ดังนั้นควรให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์

2.1 ความหมายของการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์

เยาเวพา เดชะคุปต์ (2540 : 35) ได้ให้ความหมายของการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ว่า คือ การเคลื่อนไหวทางร่างกายอย่างอิสระ ทั้งการเคลื่อนไหวคนเดียวและเป็นกลุ่มที่เน้นการใช้จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ โดยเริ่มจากการเคลื่อนไหวพื้นฐานอันประกอบด้วยความรู้จักส่วนต่างๆ ของร่างกาย พื้นที่ จังหวะ ทิศทางและระดับ การสำรวจร่างกายเพื่อให้สัมพันธ์กับพื้นที่ และบุคคลที่อยู่รอบตัว เป็นการค้นพบว่า

ร่างกายทำอะไรได้บ้าง และยอมรับร่างกายของตนและผู้อื่น รวมทั้งใช้อุปกรณ์ต่างๆ ประกอบการเคลื่อนไหว การเคลื่อนไหวจะนำไปสู่การสำรวจ คิดค้นและการแก้ปัญหา การเคลื่อนไหวมีความสัมพันธ์กับชีวิตส่วนหนึ่งของเด็ก เด็กรู้จักตนเองจากการเคลื่อนไหวร่างกาย วิธีการเคลื่อนไหวหลายๆ วิธี ช่วยให้เด็กเกิดทักษะในการใช้ร่างกายทักษะในการควบคุมกล้ามเนื้อ การหยิบจับ และการแก้ปัญหา เพิ่มความรู้และเจตคติ (พวงทอง ไสยวรรณ, 2530:56) นอกจากนั้นการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์เป็นกระบวนการของการสำรวจความสามารถของตนเอง โดยใช้การเคลื่อนไหวร่างกาย เพื่อค้นพบการแก้ปัญหาต่างๆ เด็กแต่ละคนได้เข้าร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาโดยใช้ความสามารถทางร่างกายและความรู้ของตนเอง การได้รับการกระตุ้นจากปัญหา เพื่อให้เด็กหาคำตอบด้วยตนเอง จุดแห่งความสนใจควรอยู่ที่กิจกรรมมากกว่าสิ่งใด (สำเร็จ มณีเนตร, 2520 : 1)

สรุปได้ว่า การเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์หมายถึง การแสดงออกที่เกิดจากอารมณ์และความรู้สึกหรือเกิดจากจินตนาการเมื่อมีสิ่งเร้า เช่น เสียงดนตรีชนิดต่างๆที่มีความไพเราะหรือเร้าใจก็จะเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกายให้เข้ากับเสียงดนตรี เสียงเพลงและจังหวะอื่น โดยการเคลื่อนไหวร่างกายได้อย่างอิสระ

2.2 ความเป็นมาของการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์

การเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ เกิดขึ้นพร้อมกับมนุษย์ได้ก่อกำเนิดขึ้นในโลกเพราะมนุษย์เรานั้นมีความเกี่ยวข้องกับจังหวะอยู่ตลอดเวลาอาจเป็นจังหวะตามธรรมชาติหรือจังหวะประกอบกิจวัตรประจำวันของมนุษย์ เรามีปฏิกิริยาตอบสนองจังหวะธรรมชาติ ได้แก่การไหลของกระแสเลือด น้ำขึ้น น้ำลง การเปลี่ยนฤดูกาล กลางวัน กลางคืน เป็นต้นซึ่งสิ่งเหล่านี้ มนุษย์ไม่สามารถหยุดยั้งได้ จังหวะการประกอบกิจวัตรประจำวันของมนุษย์ซึ่งก็ต้องอาศัยทักษะทางกลไกทั้งในการทำงานและการเล่นต่างๆ ได้แก่ การเดิน การวิ่ง การขึ้นบันได การกระโดด การทุ่ม การพุ่ง การขว้าง การกินอาหาร เป็นต้น ล้วนแต่ต้องอาศัยจังหวะทั้งสิ้น นอกจากนี้ ยังมีจังหวะที่เกิดขึ้นภายในร่างกายและประสาทหรือสมองมนุษย์ ได้แก่การเต้นของหัวใจ การหายใจ การย่อยอาหาร การขับถ่าย การได้ยิน การมองเห็น เป็นต้น จังหวะที่เกิดขึ้นภายในร่างกายเหล่านี้เป็นสิ่งที่ทำให้มนุษย์เป็นเหมือนตัวจังหวะ ซึ่งตัวจังหวะเหล่านี้ทำงานประสานสัมพันธ์กันตามธรรมชาติในรูปของการเคลื่อนไหวและรูปแบบของท่าทางขึ้น (พิชิต ภูติจันทร์, 2523 : 4 – 5)

2.3 ความสำคัญของการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์

การเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับมนุษย์โดยเฉพาะในสภาพของการเป็นอยู่ของมนุษย์ในสังคมปัจจุบัน ซึ่งเต็มไปด้วยการต่อสู้ดิ้นรนควบคู่ไปกับความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี สมัยใหม่ เพราะจะช่วยให้บุคคลได้ระบายออกทางความรู้สึก ผ่อนคลายความตึงเครียดทั้งทางร่างกายและจิตใจได้ดี สามารถพัฒนาปรับตัวด้านสังคมดีขึ้นและพร้อมที่จะประกอบกิจวัตรในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีชีวิตอย่างสุขสมบูรณ์ในสังคมได้เป็นอย่างดี

การเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์เป็นกระบวนการสำรวจจากความสามารถของตนเองโดยใช้การเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกายให้เข้ากับจังหวะและดนตรี เพื่อหาข้อบกพร่องที่ต้องแก้ไข ครูทุกคนควรตระหนักว่าเด็กควรได้รับการพัฒนาทักษะทางกลไกพร้อมกับด้านอื่นๆ (พิชิต ภูติจันทร์, 2523 : 1) ซึ่งกลุ่มศิลปินวัฒนธรรมเพื่อเยาวชน “มายา” กล่าวว่า ผู้ใหญ่ทั้งหลายควรคำนึงถึงเสรีภาพในการเคลื่อนไหวของเด็กๆ และการส่งเสริมการเคลื่อนไหวให้เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก ซึ่งไม่ใช่เพียงเพื่อความแคล่วคล่องว่องไวทางร่างกาย หรือความสง่างามแข็งแรงและการควบคุมอวัยวะต่างๆ ได้ดีเท่านั้นแต่รวมถึงพลังของความคิด จิตใจ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และจินตนาการด้วย นอกจากนี้ มัทธนีย์ ตูลยาทร (2522 : 63) ได้กล่าวถึง

กิจกรรมเข้าจังหวะว่าเป็นกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาอวัยวะทุกส่วนของเด็กให้มีความสัมพันธ์อันดีในการเคลื่อนไหว ส่งเสริมให้เด็กได้รับความสนุกสนานกล้าแสดงออกตามความคิด อารมณ์ต่าง ๆ และจินตนาการของตนเองเป็นทางหนึ่งที่จะช่วยให้เด็กได้แสดงอารมณ์ไม่ตีต่าง ๆ โดยไม่ต้องการก้าวร้าวผู้อื่น นอกจากนี้ยังส่งเสริมการพัฒนาทางด้านภาษาและสังคม ความร่วมมือในหมู่คณะ ช่วยให้ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็ก และเด็กกับเด็กมีมากขึ้น

วรศักดิ์ เพียรชอบ (2527 : 131-132) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการเคลื่อนไหว พอสรุปได้ดังนี้

1. ช่วย让孩子เรียนรู้เทคนิคและวิธีการคิดค้นและแก้ปัญหาการเคลื่อนไหว หรือปัญหาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องได้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะการจัดกิจกรรมส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กมีประสบการณ์ด้วยการแก้ปัญหาการเคลื่อนไหวของร่างกายโดยวิธีการต่างๆ ฉะนั้นจึงเป็นโอกาสที่เด็กได้เรียนรู้และเข้าใจวิธีการและเทคนิคในการคิดค้นเหล่านี้ได้ดีด้วย

2. ช่วย让孩子ได้เรียนรู้การเคลื่อนไหวของส่วนต่างๆ ของร่างกาย และสามารถพัฒนาความสามารถในการเคลื่อนไหวเหล่านั้นให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จนกระทั่งสามารถที่จะมีทักษะในการเคลื่อนไหวในแต่ละอย่างได้เป็นอย่างดีต่อไป

3. ช่วย让孩子มีความรู้และเข้าใจ ในความจำกัดของความสามารถการเคลื่อนไหวของส่วนต่างๆ ของร่างกายของตนเองนั้น ส่วนใดมีความสามารถและมีความจำกัดในการเคลื่อนไหวอย่างไร และในขณะเดียวกันก็จะได้รับความสามารถและความจำกัดเหล่านั้นมาใช้ให้เป็นประโยชน์เหมาะสมต่อไป

4. ช่วย让孩子มีการพัฒนาในทางสร้างสรรค์และรักษาไว้ในทางสร้างสรรค์นั้นๆ ทั้งนี้เพราะการเรียนรู้แบบวิธีคิดค้นการเคลื่อนไหวนั้นเป็นกิจกรรมที่ได้แก้ปัญหาการเคลื่อนไหวของร่างกายได้ด้วยตนเองอยู่ตลอดเวลา ซึ่งเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้มีการพัฒนาในการสร้างสรรค์ และรักษาไว้ซึ่งความสามารถเหล่านั้นในตัวเด็กได้เป็นอย่างดี

5. ช่วย让孩子เข้าใจประโยชน์ของการเคลื่อนไหวของส่วนต่างๆ ของร่างกายได้เป็นอย่างดีทำให้สามารถนำประโยชน์ในการเคลื่อนไหวเหล่านั้นไปใช้ในชีวิตประจำวันของตนเองต่อไป เช่น สามารถนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในทางนันทนาการในเวลาว่าง เป็นต้น

6. ช่วย让孩子ได้เรียนรู้และมีความรู้สึกชอบการเคลื่อนไหว หรือออกกำลังกายส่วนต่างๆ ของร่างกาย ซึ่งเป็นส่วนสำคัญมากในชีวิตความเป็นอยู่ของสังคมในเมื่อปัจจุบันที่เต็มไปด้วยเครื่องผ่อนแรง ดังที่เป็นอยู่นี้ การที่จะช่วยให้เด็กมีความรักในการเคลื่อนไหว หรือออกกำลังกายส่วนต่างๆ ของร่างกาย นับว่ามีส่วนสำคัญที่สุดทำให้เด็กได้เรียนรู้และเข้าใจลักษณะและความหมายของการเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกายได้เป็นอย่างดีสามารถเรียกชื่อลักษณะการเคลื่อนไหวเหล่านั้นได้ถูกต้องต่อไป

จากที่กล่าวมาแล้วนั้น จะเห็นได้ว่า การเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาการด้านต่างๆ เพราะเด็กจะได้เรียนรู้ จากการเคลื่อนไหว ตลอดจนความรู้สึกนึกคิดและจินตนาการ ทำให้เด็กเกิดความคิด การแสดงออก อารมณ์ จากตัวของเด็กเองได้อย่างอิสระ

2.4 หลักการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์

วรศักดิ์ เพียรชอบ (2527 : 146 – 147) การจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเบื้องต้น ช่วยให้เด็กได้มีโอกาสมีพัฒนาการในด้านความรู้ ความเข้าใจและความรู้สึกตระหนักในความสามารถของด้านต่าง ๆ ของร่างกายของตัวเอง ตลอดจนจะช่วยให้เด็กได้มีพัฒนาการในทักษะการเคลื่อนไหว ผู้สอนควรที่จะได้พิจารณาหลักที่สำคัญต่อไปนี้เป็นแนวทางประกอบคือ

1. การจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวของเด็กปฐมวัย ควรจะเป็นกิจกรรมการเคลื่อนไหวที่เป็นไปตามธรรมชาติ ของเด็กวัยนี้ เช่น การเคลื่อนไหวอยู่กับที่ มีการก้ม การเงย การบิดลำตัว
 2. เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่ต้องการการเคลื่อนไหวและอยากรู้อยากลองความสามารถในการเคลื่อนไหวด้านต่าง ๆ ของร่างกายของตนเองตลอดเวลา ฉะนั้นครูควรจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเบื้องต้นเพื่อสนองความต้องการของเด็กวัยนี้ให้เพียงพอ
 3. การจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวให้เด็กวัยนี้ ควรจัดให้เด็กมีประสบการณ์ในการเคลื่อนไหวโดยใช้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายในการเคลื่อนไหวในกิจกรรมต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง และให้เป็นไปตามลักษณะและธรรมชาติของการเคลื่อนไหวของส่วนต่าง ๆ ของร่างกายเหล่านั้นอย่างแท้จริง
 4. การจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหว ควรให้เป็นไปในลักษณะของการสร้างสรรค์ให้มากที่สุด โดยครูควรจะต้องปัญหาให้เด็กคิดเองและลองทำเอง มากกว่าที่ครูจะเป็นผู้สาธิตหรือบอกให้ทำตาม
 5. กิจกรรมการเคลื่อนไหว ควรจัดเป็นกิจกรรมแบบที่มีความหมายต่อเด็ก ให้เด็กมีความเข้าใจและเห็นความเกี่ยวข้องในชีวิตประจำวันด้วย โดยครูจะได้เน้นในแง่ของปริมาณและคุณภาพของการเคลื่อนไหวเหล่านั้นด้วยควบคู่กันไป
 6. การจัดกิจกรรมควรเป็นกิจกรรมการเคลื่อนไหวที่ต้องใช้กล้ามเนื้อใหญ่ของร่างกายโดยรวมเป็นสำคัญก่อน เช่น ใช้กล้ามเนื้อลำตัว กล้ามเนื้อแขนและขา
 7. ควรส่งเสริมให้เด็กได้ตระหนักในความสามารถในการเคลื่อนไหวด้านต่าง ๆ ของร่างกาย ที่ตนเองสามารถที่จะทำได้เป็นสำคัญ ทั้งนี้เพื่อที่จะช่วยให้เด็กได้มีความเชื่อมั่นในตนเองให้มากที่สุด ควบคู่กับการเคลื่อนไหว
 8. ควรให้เด็กได้มีความเข้าใจตระหนักในความแตกต่างระหว่างความสามารถของแต่ละคน เด็กแต่ละคนจะมีอัตราการเรียนรู้หรือการพัฒนาทางด้านความสามารถในการเคลื่อนไหวของส่วนต่าง ๆ ของร่างกายเหล่านั้นแตกต่างกัน ฉะนั้น การเรียนรู้เกี่ยวกับการเคลื่อนไหวของส่วนต่าง ๆ ของร่างกายเหล่านั้น แต่ละคนจะเป็นไปตามอัตราการเรียนของตนเอง
 9. การจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวของเด็ก ควรจะเป็นไปในบรรยากาศที่มีความสนุกสนานและท้าทายตลอดเวลาดำเนินกิจกรรม
 10. การจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวส่วนต่างๆของร่างกาย ควรจะเป็นไปตามความสามารถของเด็กเองไม่ควรจะเป็นในลักษณะการบังคับเด็ก
 11. เด็กควรจะได้รู้จักชื่อการเคลื่อนไหวเบื้องต้นต่าง ๆ เหล่านั้นด้วย ทั้งนี้เพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ในขั้นสูงต่อไป
- พวงทอง ไสยวรรณ (2530 : 65) ได้เสนอแนะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวว่าควรได้กระจายอยู่ภายในห้อง และการเคลื่อนไหวเป็นไปตามธรรมชาติของเด็ก
1. ควรเริ่มการเคลื่อนไหวที่เป็นอิสระไม่ควรมีระเบียบและวิธีการที่ยึดยากนักเช่น ให้เด็กได้กระจายอยู่ภายในห้อง และการเคลื่อนไหวเป็นธรรมชาติของเด็ก

2. ครูควรให้เด็กได้แสดงออกอย่างอิสระ และเป็นไปด้วยความนึกคิดของเด็กเองซึ่งจะเป็นการส่งเสริมให้เด็กมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

3. พยายามใช้สิ่งของที่อยู่กับตัวเด็ก เศษวัสดุต่างๆ เช่นหนังสือพิมพ์ เศษผ้า เศษเชือก ท่อนไม้ เมล็ดพืชมาเป็นอุปกรณ์ในการเคลื่อนไหว

4. ครูกำหนดจังหวะสัญญาณนัดหมายในการเคลื่อนไหวต่างๆ หรือเมื่อเปลี่ยนท่าหรือหยุดให้เด็กได้ทราบเมื่อทำกิจกรรมทุกครั้ง

5. ควรสร้างบรรยากาศอย่างอิสระในห้องที่จัดกิจกรรม จะช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกอบอุ่น เฟลิดเฟลิน

6. ครูไม่ควรบังคับเด็กในการเข้าร่วมกิจกรรม เด็กที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมจะค่อยๆ เข้ามาร่วมกิจกรรมเอง

7. หลังจากที่เด็กได้ทำกิจกรรมออกกำลังกายเคลื่อนไหวร่างกายแล้ว สิ่งสำคัญที่เด็กได้เรียนรู้อีกอย่างหนึ่งคือการพักผ่อนหลังจากการออกกำลังกายครูอาจให้เด็กนอนเล่นภายในห้องโดยไม่ต้องเคลื่อนไหวชั่วคราวหรือให้เด็กเล่นสมมติเป็นตุ๊กตา ครูอาจเป็นจังหวะช้าๆ ที่สร้างความรู้สึกให้เด็กอยากพักผ่อน

8. ครูต้องเตรียมจัดบทเรียนทุกครั้งให้เป็นที่น่าสนใจ เกิดความสนุกสนานและทำกิจกรรมนี้ทุกวัน วันละประมาณ 15-20 นาที

จะเห็นว่าแนวทางในการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์นั้นจะต้องคำนึงถึงตัวเด็กและเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความสามารถของตนเอง การสร้างบรรยากาศในห้องเรียนจะช่วยให้เด็กรู้สึกอบอุ่น เฟลิดเฟลิน และสนุกสนาน

2.5 บทบาทของครูในการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528:3) กล่าวว่า ครูควรมีบทบาทในการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ ดังนี้

1. สนับสนุนให้เด็กมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
2. ครูควรสร้างบรรยากาศที่จะช่วยให้เด็กมีความมั่นใจในการเล่นกล้าแสดงออกและมีความสนุกสนาน
3. ไม่ควรชี้แนะเด็กเรื่องความคิดมากเกินไป แต่ควรพูดในเชิงเสนอแนะเมื่อเด็กบางคนยังคิดไม่ออก
4. ก่อนที่กิจกรรมจะสิ้นสุดลง ครูควรให้เด็กพักผ่อนนิ่งๆ อย่างน้อย 2 นาที โดยให้เด็กนั่ง หรือนอนลงถ้าพื้นสะอาด ให้เด็กอยู่ในท่านั่ง ไม่เคลื่อนไหวสักครู่ จะเป็นการพักผ่อนหลังจากการออกกำลังกาย
5. ควรจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ วันละไม่น้อยกว่า 15-20 นาที
6. ในระยะแรกควรให้เด็กออกมาทำกิจกรรมทีละกลุ่ม กลุ่มละไม่เกิน 10 คน แต่ในระยะต่อไปเมื่อเด็ก เข้าใจสัญญาณกิจกรรมและอาจเพิ่มจำนวนเด็กมากขึ้น
7. ครูอาจใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ สัมพันธ์กับทักษะทางคณิตศาสตร์ เช่น เมื่อได้ยินสัญญาณ “หยุด” ครูสั่งให้เด็กจับกลุ่ม จำนวน 3 คน

มีทชนี่ ดุลยธร (2522 :71) ได้กล่าวว่า ขณะดำเนินกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ ครูควรเอาใจใส่สนใจ สังเกตและศึกษาพฤติกรรมของเด็กๆทุกคน ถ้าพบเด็กที่ไม่ยอมพูด หรือไม่สามารแสดงออก ครูไม่ควรบังคับ ครูควรให้ความเอาใจใส่เป็นพิเศษ พยายามส่งเสริมให้เด็กกล้าแสดงออกและมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ เช่น ใช้วิธีให้ตอบคำถามง่ายๆ ที่ครูมั่นใจว่าเขาตอบได้ หรืออาจให้เขาร่วมกิจกรรมการแสดงเป็นกลุ่ม จากความรู้สึกอายที่ไม่กล้าแสดงออกของเขาในตอนแรกจะค่อยๆ เปลี่ยนเป็นเกิดความมั่นใจตัวเองขึ้น

จากที่กล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่า ครูมีบทบาทสำคัญมากในการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ โดยสร้างบรรยากาศในห้องเรียน ให้เด็กได้ฝึกทักษะการคิด มีอิสระด้านความคิด มีโอกาสในการแสดงออก และช่วยเสริมความมั่นใจในตัวเองแก่เด็ก ทั้งนี้เพื่อสนับสนุนให้เด็กมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

2.6 พัฒนาการด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528 : 57-58) กล่าวว่าเด็กอายุ 2-6 ขวบ ซึ่งอยู่ในวัยเด็กตอนต้นมีการพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหวแบบเคลื่อนที่ (Locomotor) มากขึ้น เด็กสามารถเดินได้อย่างมั่นคง เพราะมีการเพิ่มความแข็งแรงของกล้ามเนื้อขา และเพิ่มทักษะอื่นๆ เช่น วิ่ง กระโดด ปีน ป่าย ฯลฯ รวมทั้งทักษะที่ใช้มือ เช่น การขว้าง การรับ เด็กวัยนี้ควรได้รับการส่งเสริมด้านการเคลื่อนไหวแบบต่างๆ อยู่เสมอ (Singer, 1976 : 238) ในการส่งเสริมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ ควรคำนึงถึงพัฒนาการทางร่างกาย ด้านกล้ามเนื้อใหญ่ ดังนี้

อายุ 2-3 ขวบ เด็กสามารถเดินได้อย่างแข็งแรงมั่นคง เดินถอยหลังได้ ยืนขาเดียว โยนลูกบอลโดยใช้ข้อมือและแขน ทำท่าทางเคลื่อนไหว เมื่อได้ยินจังหวะเพลงวิ่งไปข้างหน้าได้คล่อง ใช้เท้าทั้งสอง กระโดดอยู่กับที่ได้ เดินเขย่งเท้าได้

อายุ 3-4 ขวบ ขึ้นลงบันไดสลับเท้าได้ ยืนขาเดียวได้นานขึ้น กระโดดขาเดียวได้โยนลูกบอลระยะไกลได้ 1 เมตร รับลูกบอลด้วยมือทั้ง 2 ข้าง แกว่งแขนและขาไปตามจังหวะเพลง

อายุ 4-5 ขวบ กระโดดสลับเท้า กระโดดข้ามสิ่งกีดขวางที่ไม่สูงนัก เดินต่อเท้าถอยหลังขว้างโยนลูกบอลและรับลูกบอล รับลูกบอลกระดอนจากพื้น แสดงท่าทางเคลื่อนไหวตามจังหวะได้

อายุ 5-6 ขวบ เมื่อวิ่งอย่างรวดเร็ว สามารถหยุดได้ทันที รับลูกบอลที่กระดอนขึ้นได้ด้วยมือทั้งสอง กระโดดขาเดียวตรงไปข้างหน้า เดินต่อเท้าถอยหลังบนขอนไม้หรือบนกระดานแผ่นเดียว เดินตามจังหวะเพลงหรือตามจินตนาการ

อาจกล่าวได้ว่า เด็กปฐมวัย หรือเด็กก่อนวัยเรียน เป็นวัยที่เหมาะสมในการฝึกการเคลื่อนไหว เพราะธรรมชาติของเด็กโดยทั่วไปมักจะชอบการเคลื่อนไหว จำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนควรเข้าใจถึงพัฒนาการเหล่านี้ของเด็ก และรู้หลักการจัดกิจกรรมเพื่อสามารถส่งเสริมให้เหมาะกับโครงสร้างของร่างกายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.7 ลำดับขั้นและองค์ประกอบในการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวสำหรับเด็กปฐมวัย

พวงทอง ไสยวรรณ (2530 : 145 – 150) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวสำหรับเด็กปฐมวัยประสบผลสำเร็จ มีคุณค่าและเด็กได้รับความสนุกสนานมาก ถ้าครูมีการวางแผนการจัดกิจกรรมที่ดี ขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวแต่ละครั้งควรมีดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นอบอุ่นร่างกาย (วอร์ม) อาจทำได้โดยครูให้เด็กเคลื่อนไหวร่างกาย เช่น เอียงคอ โยกหน้า โยกหลัง หมุนหัวไหล่ ให้เข้ากับจังหวะเพลง ในขั้นตอนนี้ครูอาจให้เด็กยืนอย่างอิสระไม่ต้องอยู่ในแถวหรืออาจให้เด็กเคลื่อนไหวไปไหนมาไหนได้ให้เข้ากับจังหวะเพลง

ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติตามคำสั่ง ขั้นนี้เป็นการสอนตามที่ครูตั้งจุดหมายไว้ ซึ่งอาจจะเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับการฟังสัญญาณ การใช้จินตนาการ การเรียนรู้จังหวะ การทรงตัว การบริหารร่างกาย ฯลฯ ขั้นนี้ครูจะเป็นบุคคลสำคัญที่สุดในการที่จะพูด หรือหาวิธีที่让孩子ได้เคลื่อนไหวร่างกายเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อต่างๆ ของเด็ก ขั้นการสอนขั้นนี้อาจจะใช้สื่อต่างๆ มาเป็นเครื่องเร้าที่จะ让孩子เคลื่อนไหวได้ เช่น อาจใช้กระดาน หนังสือพิมพ์ ห่วง ไม้ไผ่ แท่งไม้ เชือก หรืออาจจะไม่ใช่สื่อประกอบการเคลื่อนไหวเลยก็ได้

ขั้นที่ 3 เกมการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวทุกครั้งควรจบลงด้วยกิจกรรมที่สนุกสนาน ประทับใจเด็ก กิจกรรมนั้นอาจมีการแข่งขันกันบ้าง กิจกรรมที่เหมาะสมควรเป็นเกมหรือการเล่นสั้นๆ ที่มีเกณฑ์หรือกติกาที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก

นอกจากนี้ เยาวพา เดชะคุปต์ (2525 : 155) ได้ให้ข้อเสนอแนะสำหรับครูว่า

1. ให้โอกาสและเนื้อที่เด็กได้เคลื่อนไหว
2. สังเกตการเคลื่อนไหวและจังหวะของเด็กให้เด็กได้เคลื่อนไหวขณะที่ครูเล่นเครื่องดนตรี เช่น เปียโน เล่นเครื่องเล่นดนตรี หรือตบมือตามจังหวะ
3. ช่วย让孩子เปลี่ยนแปลงตามจังหวะการเคลื่อนไหวตามจังหวะของตนเอง เป็นการเคลื่อนไหวตามที่ครูเกาะ
4. ครูเกาะจังหวะลักษณะต่างกัน ให้เด็กเคลื่อนไหวตาม เช่น ช้า – เร็ว ดัง – ค่อย ฯลฯ
5. เล่นเพลงต่างๆ แล้วให้เด็กโต้ตอบ โดยให้จังหวะนั้นสม่ำเสมอ และง่ายต่อการรับฟัง ควรให้เด็กได้มีโอกาสฟังดนตรีและจังหวะก่อนทุกครั้งแล้วจึงให้เด็กได้เคลื่อนไหวหรือทำท่าทางประกอบโดยคิดว่าจะทำท่าทางประกอบอย่างไรด้วยตนเอง ท่าทางที่เด็กจะเคลื่อนไหวประกอบดนตรี ได้แก่ การเดินตามจังหวะ การวิ่ง การกระโดด การเขย่งก้าวกระโดด การหมุนตัว การควมบ้า ฯลฯ

6. อย่าคาดหวังว่าเด็กทุกคนจะตอบสนองหรือทำท่าทางเหมือนกัน โดยครูควรเข้าใจว่า

- 6.1 เด็กบางคนอาจแสดงท่าตามลำพัง หรือในกลุ่มเด็ก ๆ
- 6.2 การเคลื่อนไหวบางชนิด เช่นการกระโดดต้องอาศัยการควบคุมกล้ามเนื้อมากกว่ากิจกรรมอื่นๆ เด็กอายุ 4 – 5 ขวบ เพียงบางคนเท่านั้นที่จะทำได้ ดังนั้นจึงควรให้อิสระแก่เด็กได้เลือกแสดงท่าทางตามที่เขาต้องการ

สรุปลำดับขั้นกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์มีส่วนสำคัญในการเตรียมความพร้อมของร่างกายโดยเด็กได้ใช้ทุกส่วนของร่างกายในการเคลื่อนไหวและการปฏิบัติตามข้อตกลง เด็กจะได้รับความสุขและความสนุกสนานตามวัยของเด็ก

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์

2.8.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

โคแกน (Kogan. 1989 : 116) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การจัดการการเรียนการสอนด้านพลศึกษามีประโยชน์แก่เด็กประถม ถ้าเริ่มต้นได้เร็วเท่าใดก็จะเกิดผลกับเด็กเท่านั้นแต่ไม่มีการยืนยันถึงผลของการเคลื่อนไหวที่มีต่อสมองส่วนกลาง ผลการจัดกิจกรรมดังกล่าวจึงยังอยู่บนพื้นฐานที่ไม่มั่นคงพอที่จะอธิบายว่า การเคลื่อนไหวสามารถใช้ในการบำบัดความไม่ปกติทางปัญญาได้ แต่สัมพันธ์กับทักษะทางกลไกและเนื้อหาสาระ รวมทั้งทักษะทางสังคม หากเด็กได้รับการส่งเสริมด้านการเคลื่อนไหวอย่างเต็มที่ก็จะส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กเป็นอย่างดี

คาริช (Calitz. 1988 : 17) ได้ศึกษาถึงศักยภาพและปัญหาของการใช้ภาษาของเด็กระหว่างการเตรียมกิจกรรมการเคลื่อนไหว ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวเป็นการศึกษาสำรวจบริเวณการเคลื่อนไหว ในขณะที่เด็กสำรวจและเคลื่อนไหวไปในบริเวณต่างๆ และค้นหาสิ่งแวดล้อมซึ่งประโยชน์ของการที่ได้เคลื่อนไหวนั้น ส่งผลต่อการพัฒนาและการเติบโตของเด็กและคาริช ได้ศึกษาถึงการสื่อความหมายระหว่างครูกับเด็กในขณะจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อช่วยให้เด็กสามารถมีส่วนร่วมเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมการศึกษาดังกล่าวใช้วิธีการสร้างรูปแบบการสอน รูปแบบนี้เป็นลักษณะการสอนแบบไม่เป็นทางการ ซึ่งเน้นการสำรวจและค้นพบตามแนวของการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และการแก้ปัญหา ซึ่ง

ต้องอาศัยบทบาทครูในการเสนอแนะปัญหาและข้อบกพร่อง ที่จะต้องแก้ไขและปรับให้ดีขึ้น ในสถานการณ์ทดลองที่จัดที่โรงเรียนอนุบาลเป็นสำคัญ

หวาง (Hwang, 1987 : 190) ได้ศึกษาเพื่อทำการตรวจสอบประสิทธิภาพของการเคลื่อนไหวและการกระตุ้นทางดนตรีที่ใช้ในโปรแกรมศิลป์ ในด้านการคิดเชิงสร้างสรรค์ และการสร้างสรรค์ทางศิลปะ ของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีการออกแบบโดยผ่านการเคลื่อนไหวหรือละครเชิงสร้างสรรค์มากระตุ้นความคิดของเด็ก เปรียบเทียบกับการกระตุ้นทางศิลปะด้วยการสอนแบบเดิมโดยใช้การตั้งคำถามทางภาษา ผลจากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า การกระตุ้นด้วยการเคลื่อนไหวในบทเรียนเรียนศิลปะ มีประสิทธิภาพ เช่นเดียวกับการตั้งคำถามทางภาษา

วิลสัน (Wilson, 1985 : 1556-A) ได้ศึกษาศักยภาพของการเคลื่อนไหวอย่างสร้างสรรค์และการเต้นระบำ การศึกษาครั้งนี้เกี่ยวข้องกับลักษณะการเคลื่อนไหว การสื่อความรู้สึกของอารมณ์ด้วยท่าทางของนิสิตสาขาประถมศึกษาและพลศึกษา ซึ่งเรียนวิชาการเคลื่อนไหวสร้างสรรค์ปีที่ 4 จำนวน 50 คน และนิสิตซึ่งเรียนทางด้านการเต้นประกอบเพลง จำนวน 38 คน นิสิตทั้งสองกลุ่มได้รับแบบสำรวจแบบบันทึกการเรียนรู้เป็นระยะๆ โดยบันทึกว่าการได้เรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง เกี่ยวกับการเคลื่อนไหวหรือเต้นประกอบเพลง หลังจากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยจำแนกชนิดและความถี่ของการกระทำ การตอบสนองต่อสิ่งที่กำหนดให้และข้อสรุปของแต่ละคน ผลปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีความตระหนักในด้านอารมณ์เป็นอันดับแรก และรองลงมาคือ ด้านร่างกายไม่แตกต่างกัน

2.8.2 งานวิจัยในประเทศ

สุนทรี สราญชาติ (2533: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะตามแผนการจัดประสบการณ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะที่เน้นองค์ประกอบพื้นฐาน พบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะที่เน้นองค์ประกอบพื้นฐาน มีความคิดสร้างสรรค์ สูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ ตามแผนการจัดประสบการณ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

ศรีสุตา คัมภีร์ภัทร (2534 : 85-86) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์และการพัฒนาด้านความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะที่เน้นองค์ประกอบพื้นฐานมีพัฒนาการด้านทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะตามแผนการจัดประสบการณ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ส่วนการพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ด้านการเปรียบเทียบและควา "เชื่อมั่นในตนเองนั้นแตกต่างกัน

เยาวนา ดลแมน (2535 : 74) ได้ศึกษาผลการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะกับกิจกรรมในวงกลม กับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ และการจัดกิจกรรมในวงกลมตามแผนการจัดประสบการณ์ก่อนประถมศึกษาชั้นเด็กเล็ก ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ มีความคิดสร้างสรรค์แตกต่างกัน กล่าวคือ เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะกับกิจกรรมในวงกลม มีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะและการจัดกิจกรรมในวงกลมตามแผนการจัดประสบการณ์ระดับก่อนประถมศึกษาแห่งชาติ

นิรัตน์ กรองสะอาด (2535 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะที่เน้นเทคนิคในการสื่อความหมายที่มีผลต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะที่เน้นเทคนิคในการสื่อความหมาย มีค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะตามแผนการจัดประสบการณ์ระดับก่อนประถมศึกษาชั้นเด็กเล็ก ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจะเห็นได้ว่า กิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์สามารถส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ ได้ เช่น การปรับตัวทางสังคม ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกอย่างอิสระ ซึ่งเหมาะสมกับวัยและความต้องการของเด็กปฐมวัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ
4. แบบแผนการทดลองและวิธีดำเนินการทดลอง
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชาย – หญิงอายุระหว่าง 5- 6 ปี ชั้นเด็กเล็ก
ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายประถม) เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 5 - 6 ปี ชั้นเด็กเล็ก
ภาคเรียนที่ 1 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายประถม) จำนวน 15 คน
โดยมีขั้นตอนคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้มาโดยวิธีการจับฉลากมา 1 ห้องเรียน จากจำนวน 4 ห้องเรียน ให้กลุ่มหนึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดลองเครื่องมือ อีกกลุ่มหนึ่งใช้ศึกษาจริง
2. ครูประจำชั้นเด็กเล็กห้องที่ได้รับการสุ่มจากข้อ 1 ทำการสังเกตและบันทึกแบบสังเกตพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัย ในห้องที่คัดเลือกมาเป็นกลุ่มตัวอย่างแล้วนำคะแนนที่ได้มาเรียงลำดับจากน้อยไปมาก คัดเลือกเด็กที่มีคะแนนน้อยสุดขึ้นมาตามลำดับจำนวน 30 คนแล้วนำมาจับฉลากเพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดลองเครื่องมือ จำนวน 15 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาจริง จำนวน 15 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสังเกตพฤติกรรมชอบสังคม
2. แผนการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. แบบสังเกตพฤติกรรมชอบสังคมดำเนินการตามลำดับขั้นดังนี้

1.1 ศึกษาทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัย การสังเกตพฤติกรรม การบันทึกพฤติกรรม

1.2 ศึกษาแบบสังเกตพฤติกรรมของ วิลลาวัลย์ เพ็ญพวง (2536) วันเพ็ญ ปุณพัฒน์ (2539) ชไมมน ศรีสุรักษ์ (2540) บุศรินทร์ สิริปัญญาธร (2541) และได้สังเกตพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัย ชั้นเด็กเล็ก อายุระหว่าง 5 –6 ปี เป็นเวลา 4 สัปดาห์แล้วนำมาสร้างเกณฑ์การประเมินให้ครอบคลุม พฤติกรรมชอบสังคม ได้แก่ การช่วยเหลือ การป้อนโยนและให้กำลังใจ การแสดงความเอื้ออาทร การชื่นชม ยินดีในความดีงามของตนและผู้อื่น การไม่เบียดเบียนตนและผู้อื่น โดยสร้างแบบมาตราประเมินค่า กำหนด ตัวเลข (Numerical Rating Scales)

1.3 นำแบบสังเกตพฤติกรรมชอบสังคม ทดลองใช้กับเด็กชั้นเด็กเล็กที่มี อายุระหว่าง 5-6 ปี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยทำการสังเกต และบันทึกแบบสังเกตพฤติกรรมชอบสังคม เพื่อศึกษา ความชัดเจนของพฤติกรรมชอบสังคม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์

1.4 นำแบบสังเกตพฤติกรรมชอบสังคม ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อแสดงหลักฐาน ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และความเหมาะสมของแบบสังเกตจำนวน 3 ท่าน ดังนี้

-ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อ้อมเดือน สดมณี

-รองศาสตราจารย์ ดร. วราภรณ์ รักวิจัย

-ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระวีวรรณ พันธุ์พานิช

1.5 นำแบบสังเกตพฤติกรรมชอบสังคม ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ ข้อ 1.4 มา ปรับปรุงแก้ไขไปตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญอย่างน้อย 2 ใน 3 ท่าน ซึ่งถือเป็นเกณฑ์ที่เหมาะสม โดย ปรับปรุงการใช้ภาษาจากการแสดงออกด้วยวาจาเป็นการแสดงออกด้วยพฤติกรรม และการให้คะแนน พฤติกรรมชอบสังคม

1.6 การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงของแบบสังเกต

การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาครั้งนี้ ดำเนินตามลำดับดังนี้

นำเอาแบบสังเกตพฤติกรรมชอบสังคมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านประเมินว่า ข้อความที่แสดงพฤติกรรมที่สังเกตนั้นสอดคล้องกับจุดประสงค์ของการสังเกตหรือไม่โดยกำหนดคะแนนเป็น +1, 0 และ -1 (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2527 : 69)

เมื่อ +1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อสอบวัดจุดประสงค์ข้อนั้น

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อสอบวัดจุดประสงค์ข้อนั้นหรือไม่

-1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อสอบไม่วัดจุดประสงค์ข้อนั้น

แล้วนำคะแนนที่ได้จากการลงความเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน หาค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างข้อความแสดงพฤติกรรมกับจุดประสงค์ ดังนี้ IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ถือว่าใช้ได้ (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2526 : 89)

1.7 การหาค่าความเชื่อมั่นของผู้สังเกต

หลังจากตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงแล้วผู้วิจัยนำแบบสังเกตไปทดลองใช้ กับเด็กชั้นเด็กเล็ก ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน ที่โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร

(ฝ่ายประถม)โดยใช้ผู้สังเกต 2 คนคือ ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัย ร่วมกันสังเกตแล้วนำคะแนนมาคำนวณค่าความเชื่อมั่นของผู้สังเกต 2 คน โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องของผู้สังเกต RAI (Burry-Stock, 1996 : 256)

2. การสร้างแผนการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ดำเนินการตามลำดับขั้น ดังต่อไปนี้

2.1 ศึกษาแผนการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก ภาคเรียนที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

2.2 ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์

2.3 ผู้วิจัยสร้างแผนจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ ได้แก่ การช่วยเหลือ การปลอบโยนและให้กำลังใจ การแสดงความเอื้ออาทร การชื่นชมยินดีในความดีงามของตนเองและผู้อื่น การไม่เบียดเบียนตนและผู้อื่น

2.4 นำแผนการจัดกิจกรรมเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจพิจารณา เพื่อหาความสอดคล้องของ จุดประสงค์ เนื้อหา การดำเนินกิจกรรม สื่อการเรียน และการประเมินผล จำนวน 3 ท่าน คือ

- รองศาสตราจารย์ ดร. เยวพา เคะคุปต์
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขวัญฟ้า รังสิยานนท์
- อาจารย์ อารี เกษมวัติ

2.5 ปรับปรุงแผนการจัดกิจกรรมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญในข้อ 2.4 ในด้านการใช้ ภาษา

2.6 นำแผนการจัดกิจกรรม (ภาคผนวก)ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหา ข้อบกพร่องของแผนการจัดกิจกรรม แล้วปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งให้สมบูรณ์

แบบแผนการทดลองและวิธีดำเนินการทดลอง

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Design) ที่ใช้กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มเดียว จากที่ เบอร์ก และเกล (Barnett and Johnson .1996 : 31) ได้กล่าวว่า รูปแบบการทดลอง กลุ่มเดียวจะมีความเหมาะสมเป็นพิเศษกับการทดลองที่ต้องการเปลี่ยนรูปแบบพฤติกรรมหรือกระบวนการ ภายใน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการทดลอง โดยใช้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียวทำการทดลอง และเก็บข้อมูลจาก สถานการณ์จริงขณะทำการทดลองเพื่อความสะดวก และสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการทดลองครั้งนี้

ตาราง 1 แบบแผนการทดลอง

ก่อนทดลอง	ขณะทดลอง
T0	X,T1,X,T2,X,T3,...,X,T8

เมื่อ T0 คือ การสังเกตก่อนการทดลอง

X คือ การดำเนินกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์

T1,T2,...,T8 คือ การสังเกตขณะทำการทดลองหลายๆครั้ง

การทดลองครั้งนี้ ดำเนินการในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543 เป็นเวลา 9 สัปดาห์ โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. สร้างความคุ้นเคยกับเด็กกลุ่มตัวอย่างเป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์
2. เลือกสภาพแวดล้อม ภายในสถานที่ที่ทำการทดลองให้เหมาะสมซึ่งต้องการพื้นที่บริเวณกว้าง
3. จัดเก็บข้อมูลพื้นฐาน (Baseline Data) ในด้านการช่วยเหลือ การปล่อยโยนและให้กำลังใจ การแสดงความเอื้ออาทร การชื่นชมยินดีในความดีงามของตนและผู้อื่น การไม่เบียดเบียนตนและผู้อื่น โดยสังเกตพฤติกรรมขอบสังคมจากการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน เป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์ ได้แก่ วันอังคาร วันพุธ วันพฤหัสบดี วันละ 20 นาที โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมขอบสังคม บันทึกการสังเกตโดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย รวมผู้สังเกตจำนวน 2 คน
4. ดำเนินการทดลองโดยการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ กับกลุ่มตัวอย่างเป็นเวลา 8 สัปดาห์ๆ ละ 3 วัน ได้แก่ วันอังคาร วันพุธ และวันพฤหัสบดี วันละ 20 นาที โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมขอบสังคมบันทึกการสังเกต โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยรวมผู้สังเกตจำนวน 2 คน

ตาราง 2 วันและกิจกรรมที่ทำการทดลองและสังเกต

การจัดกิจกรรม	ระยะเวลาทำการทดลอง	วันที่ทำการทดลอง	เวลา
กิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์แบบปกติ	1 สัปดาห์ก่อนการทดลอง	วันอังคาร, พุธ, พฤหัสบดี	09.00 – 9.20 น.
กิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น	8 สัปดาห์	วันอังคาร, พุธ, พฤหัสบดี	09.00 – 9.20 น.

5. ผู้วิจัยดำเนินการทดลองด้วยตนเอง โดยให้กลุ่มตัวอย่างได้รับกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ที่เน้นพฤติกรรมขอบสังคมโดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นนำ (5 นาที)

1. เด็กเคลื่อนไหวร่างกายทุกส่วนอย่างอิสระตามจินตนาการ
2. ให้เด็กเคลื่อนไหวท่าทางอย่างอิสระตามจินตนาการของตัวเองที่ครูจะเล่าเรื่องราว

ขั้นดำเนินกิจกรรม (10 นาที)

1. ให้เด็กเลือกอุปกรณ์ที่ตนเองต้องการจะเป็นตัวละครใดตัวหนึ่งจากเรื่องราวที่ครูจะเล่ามาคนละ 1 ชิ้น
2. ให้เด็กสวมอุปกรณ์ (ที่คาดศีรษะ หน้ากาก หมวกรูปสัตว์) ที่แตกต่างกันในแต่ละวัน
3. ให้เด็กเคลื่อนไหวท่าทางอย่างอิสระตามจินตนาการของตัวเอง เมื่อได้ฟังเรื่องพฤติกรรมขอบสังคมจากเรื่องที่ครูเล่า

ขั้นสรุป (5 นาที)

1. เด็กออกมาแสดงความรู้สึกเกี่ยวกับการได้เคลื่อนไหวท่าทางของตัวเอง ในด้านการช่วยเหลือ การปล่อยโยนและให้กำลังใจ การแสดงความเอื้ออาทร การชื่นชมยินดีในความดีงามของตนและผู้อื่น การไม่เบียดเบียนตนและผู้อื่น

2. เด็กและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับการปฏิบัติตนในด้านการช่วยเหลือ การปล่อยมือ และให้กำลังใจ การแสดงความเอื้ออาทร การชื่นชมยินดีในความดีงามของตนและผู้อื่น การไม่เบียดเบียน ตนและผู้อื่น

บทบาทครู

กระตุ้นให้เด็กเสนอความคิดเห็นร่วมกันด้วยวิธีใช้คำถามปลายเปิด เพื่อให้เกิดพฤติกรรม ชอบสังคมโดยถามทบทวนถึงเนื้อเรื่องที่เด็กได้แสดงท่าทางตามจินตนาการและผลของพฤติกรรมชอบสังคม

6. ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างจำนวนหนึ่งกลุ่ม โดยใช้การจัด กิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์เป็นเวลาหนึ่งสัปดาห์เพื่อเก็บข้อมูลพื้นฐานทุกด้านแล้วจัดกิจกรรมการ เคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ที่เน้นพฤติกรรมชอบสังคมเป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วันคือ วันอังคาร วันพุธ วันพฤหัสบดี ในช่วงเวลา 09.00 – 9.20 นาฬิกา ซึ่งในแต่ละครั้งที่จัดกิจกรรมผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยรวม

2 คน ทำการสังเกตและบันทึกแบบสังเกตพฤติกรรมชอบสังคมในกิจกรรมเสรี

7. เมื่อสิ้นสุดการทดลองแล้วผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสังเกตพฤติกรรมชอบสังคมซึ่งมี หลักการดำเนินการดังนี้

1. การเก็บข้อมูลจากการบันทึกแบบสังเกตพฤติกรรมชอบสังคมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยใช้ผู้สังเกต จำนวน 2 คน คือ ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยมีหลักในการเลือกผู้ช่วยผู้วิจัยคือเป็นครูที่มีคุณสมบัติปริญญาดรี ครุศาสตร์บัณฑิตวิชาเอกการศึกษาปฐมวัยและมีประสบการณ์ในการสอนเด็กปฐมวัยมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี

2. เก็บข้อมูลพื้นฐานทุกด้านจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คนโดยแบบสังเกตพฤติกรรมชอบสังคม จากการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์เป็นเวลา 1 สัปดาห์

3. ทำการบันทึกแบบสังเกตพฤติกรรมชอบสังคม จากการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้าง สรรค์เป็นเวลา 8 สัปดาห์ การจัดกิจกรรมจะให้เด็กทำพร้อมๆ กัน สังเกตและบันทึกพฤติกรรมชอบสังคม วันละ 5 คน จะหมุนเวียนลำดับก่อนหลังจนสิ้นสุดการทดลอง

4. ในการสังเกตและบันทึกการสังเกตพฤติกรรมชอบสังคม โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยรวมผู้สังเกต จำนวน 2 คน ทำการสังเกตเด็กเป็นกลุ่มพร้อมกันจำนวน 5 คนสังเกตเด็กเป็นรายบุคคลพร้อมกันในช่วงเวลา เดียวกัน

5. เมื่อสิ้นสุดในแต่ละสัปดาห์นำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติเปรียบเทียบกับข้อมูลพื้นฐานทุกด้าน เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัยหลังจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ เป็นช่วงระยะ 8 สัปดาห์

6. การฝึกผู้ช่วยผู้วิจัย

ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยฝึกการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมสังเกตดังนี้

6.1 ให้ศึกษาและทำความเข้าใจจุดมุ่งหมายของการสังเกต

6.2 ให้ศึกษานิยามศัพท์เฉพาะพฤติกรรมชอบสังคมและแบบสังเกตพฤติกรรมชอบสังคมให้ ตรงกัน เพื่อสามารถบันทึกแบบสังเกตพฤติกรรมชอบสังคมให้เข้าใจตรงกัน

6.3 ฝึกการสังเกตและบันทึกแบบสังเกตพฤติกรรมชอบสังคมที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

6.4 ฝึกการสังเกตจริงในช่วงที่ผู้วิจัยทดลองใช้ โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยรวมผู้สังเกตจำนวน 2 คน สังเกตและบันทึกแบบสังเกตพฤติกรรมชอบสังคม จากการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวสร้างสรรค์กับเด็กนักเรียนชั้นเด็กเล็กที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คนและหาหลักฐานความเชื่อมั่นของผู้สังเกตโดยใช้ดัชนีความสอดคล้องของผู้สังเกต RAT (Burry – Stock. 1996 : 56)

7. การบันทึกแบบสังเกตพฤติกรรมชอบสังคม ถ้าในช่วงเวลาที่ทำการสังเกตเกิดพฤติกรรมชอบสังคมและช่องระดับพฤติกรรมชอบสังคมตรงกับพฤติกรรมชอบสังคมข้อใด ให้ทำเครื่องหมาย / ลงในช่องนั้น
8. การบันทึกคะแนนการให้คะแนนของแบบสังเกตพฤติกรรมชอบสังคมเป็น 0,1,2
9. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. หาสถิติพื้นฐานของพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและหลังทำการทดลอง โดยนำข้อมูลไปหาคะแนนเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้การคำนวณในโปรแกรม SPSS for Windows
2. วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมชอบสังคม โดยใช้วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ (Repeated – measures ANOVA) โดยใช้การคำนวณในโปรแกรม SPSS for Windows
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ในแต่ละช่วงเวลาโดยใช้ t – test ในการคำนวณในโปรแกรม SPSS FOR WINDOWS

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์เครื่องมือ

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์เครื่องมือ

1.1 การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสังเกตพฤติกรรมชอบสังคม โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างลักษณะพฤติกรรมกับจุดประสงค์ (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2533 : 89) โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างลักษณะพฤติกรรมกับจุดประสงค์
	$\sum R$ แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาทั้งหมด
	N แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของผู้สังเกต โดยการนำแบบสังเกตไปทดลองใช้ กับนักเรียนชั้น
 เด็กเล็ก โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน
 15 คน วิธีหาค่าความเชื่อมั่นของผู้สังเกต 2 คน โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องของผู้สังเกต RAI (Burry –
 Stock. 1996 : 256)

$$RAI = 1 - \frac{\sum^K \sum^N |R_{1kn} - R_{2kn}|}{KN(I-1)}$$

เมื่อ	R_{1kn}, R_{2kn}	คือ	ผลการสังเกตของผู้สังเกตคนที่ 1 และ 2 ตามลำดับ
	N	คือ	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
	K	คือ	จำนวนพฤติกรรมย่อย
	I	คือ	จำนวนช่วงคะแนน (0,1,2)

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 หาคะแนนเฉลี่ย (Mean) และหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
 โดยใช้การคำนวณในโปรแกรม SPSS for Windows

2.2 วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมชอบสังคมโดยใช้วิธีวิเคราะห์
 ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ (Repeated-measures ANOVA) ใช้การคำนวณในโปรแกรม SPSS for
 Windows

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทดลอง และการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูลให้เข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
M	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยกำลังสองของคะแนน
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการทดลอง
**	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
*	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นสองตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การนำเสนอผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัย

ตอนที่ 2 การนำเสนอผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมชอบสังคมแยกรายด้านของเด็กปฐมวัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การนำเสนอผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัย

1.1 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนพฤติกรรมชอบสังคม

การวิเคราะห์ครั้งนี้ได้นำคะแนนพฤติกรรมชอบสังคมรวมทั้งฉบับของเด็กปฐมวัยที่ได้จากการสังเกตก่อนและหลังจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ทั้ง 8 ครั้งมาหาค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลปรากฏดังตาราง 3

ตาราง 3 คะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์

พฤติกรรม	ระยะเวลาจัดกิจกรรม(สัปดาห์ที่)								
	ก่อนจัดกิจกรรม	1	2	3	4	5	6	7	8
ชอบสังคม									
M	57.86	78.00	78.00	100	105	117	132	141	144
S	2.87	.000	.000	12.31	12.23	16.00	9.25	3.96	.000

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 3 ปรากฏว่าก่อนและหลังจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์มีคะแนนพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัยเฉลี่ยเท่ากับ 57.86 คะแนน และหลังจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์แต่ละสัปดาห์มีคะแนนเฉลี่ยเป็น 78.00,100,105,117,132,141 และ 144 คะแนนซึ่งมีแนวโน้มสูงขึ้นตามลำดับ

1.2 การวิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยจากการสังเกตพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัย

การวิเคราะห์ตอนนี้ได้นำคะแนนรวมทั้งฉบับ จากการสังเกตพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัย ก่อนจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์และหลังจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ มาวิเคราะห์ความแตกต่างโดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ ผลปรากฏดังตาราง 4

ตาราง 4 การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัย

แหล่ง	SS	Df	MS	F	Sig of F
ระหว่างเงื่อนไข	112026.99	8	14003.373	298.741	.000
Error	5249.955	112	46.875		

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 4 ปรากฏว่าคะแนนเฉลี่ยของการสังเกตพฤติกรรมชอบสังคมก่อนและหลังจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .000 แสดงว่าคะแนนเฉลี่ยของการสังเกตพฤติกรรมชอบสังคมในแต่ละช่วงสัปดาห์แตกต่างกันอย่างน้อย 1 ช่วง และเพื่อให้ทราบว่ามีความแตกต่างพฤติกรรมความร่วมมือแตกต่างกันในช่วงสัปดาห์ใดผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการวิเคราะห์ต่อไป

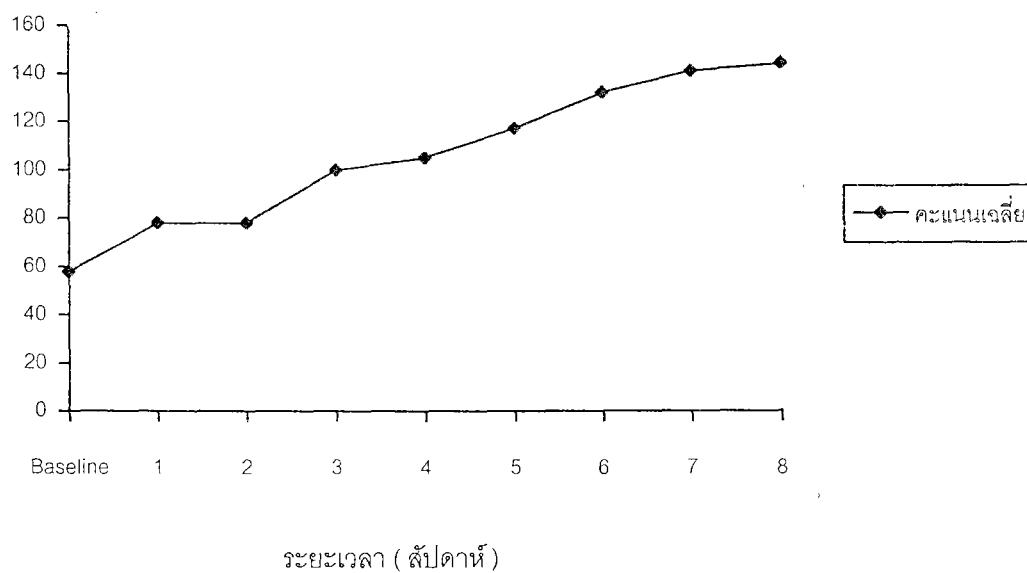
1.3 การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัย

การวิเคราะห์ตอนนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัยในแต่ละช่วงสัปดาห์ ผู้วิจัยจึงนำคะแนนเฉลี่ยในแต่ละช่วงสัปดาห์ของการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ มาวิเคราะห์เปรียบเทียบพร้อมทั้งมาเขียนเป็นเส้นภาพ โดยใช้ t – test แบบ Dependent ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 5 และภาพประกอบ 1

ตาราง 5 การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัย

พฤติกรรมชอบสังคม ระหว่างสัปดาห์ที่	T
Baseline, สัปดาห์ที่ 1	43.23**
สัปดาห์ที่ 1, สัปดาห์ที่ 2	0.00
สัปดาห์ที่ 2, สัปดาห์ที่ 3	0.00
สัปดาห์ที่ 3, สัปดาห์ที่ 4	8.80**
สัปดาห์ที่ 4, สัปดาห์ที่ 5	6.40**
สัปดาห์ที่ 5, สัปดาห์ที่ 6	5.90**
สัปดาห์ที่ 6, สัปดาห์ที่ 7	6.41**
สัปดาห์ที่ 7, สัปดาห์ที่ 8	2.21**

** แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ภาพประกอบ 1 เส้นภาพแสดงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมชอบสังคม

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 5 และภาพประกอบ 1 ปรากฏว่าพฤติกรรมชอบสังคมนาการทดลองกับสัปดาห์ที่ 1, สัปดาห์ที่ 3 กับสัปดาห์ที่ 4, สัปดาห์ที่ 4 กับสัปดาห์ที่ 5, สัปดาห์ที่ 5 กับสัปดาห์ที่ 6, สัปดาห์ที่ 6 กับสัปดาห์ที่ 7 และสัปดาห์ที่ 7 กับสัปดาห์ที่ 8 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า พฤติกรรมชอบสังคมนาการทดลองและสัปดาห์ที่ 1 และในสัปดาห์ที่ 3 กับสัปดาห์ที่ 4, สัปดาห์ที่ 4 กับสัปดาห์ที่ 5, สัปดาห์ที่ 5 กับสัปดาห์ที่ 6, สัปดาห์ที่ 6 กับสัปดาห์ที่ 7 และสัปดาห์ที่ 7 กับสัปดาห์ที่ 8 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นในแต่ละช่วงสัปดาห์ ส่วนในสัปดาห์ที่ 2 กับสัปดาห์ที่ 3 ไม่มีการเปลี่ยนแปลง

ตอนที่ 2 การนำเสนอผลการวิเคราะห์พฤติกรรมชอบสังคมนาการรายด้านของเด็กปฐมวัย

2.1 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนพฤติกรรมชอบสังคมนาการรายด้านของเด็กปฐมวัย

การวิเคราะห์ตอนนี้ผู้วิจัยนำคะแนนพฤติกรรมชอบสังคมนาการรายด้านของเด็กปฐมวัยเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1. การช่วยเหลือ 2. การปล่อยโยนและให้กำลังใจ 3. การแสดงความเอื้ออาทร 4. การชื่นชมยินดีในความดีงามของตนและผู้อื่น 5. การไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ ทั้ง 8 ครั้งมาหาค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลปรากฏดังตาราง 6

ตาราง 6 คะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมชอบสังคมนาการรายด้านของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์

พฤติกรรมชอบสังคมนาการรายด้าน	ก่อนจัดกิจกรรม	ระยะเวลาจัดกิจกรรม(สัปดาห์ที่)							
		1	2	3	4	5	6	7	8
ด้าน 1 M	6.27	12.00	12.00	12.00	18.67	20.53	23.20	24.00	24.00
	S	1.48	0.00	0.00	0.00	3.76	6.02	2.24	0.00
ด้าน 2 M	12.00	12.00	12.00	12.00	15.73	20.80	20.80	24.00	24.00
	S	0.00	0.00	0.00	2.38	3.37	5.70	0.00	0.00
ด้าน 3 M	7.47	18.00	18.00	18.00	27.47	28.67	29.20	32.80	36.00
	S	2.32	0.00	0.00	2.32	2.35	1.66	5.50	0.00
ด้าน 4 M	12.67	18.00	18.00	18.00	18.40	20.00	23.73	24.00	24.00
	S	0.98	0.00	0.00	1.12	2.13	1.03	0.00	0.00
ด้าน 5 M	7.47	18.00	18.00	18.00	25.47	28.54	34.40	35.47	36.00
	S	1.77	0.00	0.00	4.30	3.16	2.52	1.40	0.00

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 6 ปรากฏว่าก่อนจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์และหลังจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์มีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมชอบสังคมนาการรายด้านแตกต่างกันคือหลังจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์แต่ละสัปดาห์มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ในทุกด้าน ยกเว้นในสัปดาห์ที่ 2 , สัปดาห์ที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยคงที่

พฤติกรรมชอบสังคมด้านการช่วยเหลือ ก่อนจัดกิจกรรมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 6.27 และหลังจัดกิจกรรมไปแล้ว ในสัปดาห์ที่ 1 มีค่าเฉลี่ยขึ้นมาเป็น 12.00 คะแนน และในสัปดาห์ที่ 2 กับสัปดาห์ที่ 3 ก็ยังมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 12.00 คะแนน เมื่อถึงสัปดาห์ที่ 4, สัปดาห์ที่ 5 และสัปดาห์ที่ 6 มีค่าเฉลี่ยสูงขึ้นมาเป็น 18.67, 20.53 และ 23.20 คะแนน ตามลำดับและเมื่อถึงสัปดาห์ที่ 7 และสัปดาห์ที่ 8 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 24.00 คะแนน

พฤติกรรมชอบสังคมด้านการแลกเปลี่ยนและให้กำลังใจก่อนจัดกิจกรรม สัปดาห์ที่ 1, สัปดาห์ที่ 2 และสัปดาห์ที่ 3 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 12.00 คะแนน และในสัปดาห์ที่ 4 มีค่าเฉลี่ยสูงขึ้นเป็น 15.73 คะแนน สัปดาห์ที่ 5 และสัปดาห์ที่ 6 มีค่าเฉลี่ยสูงขึ้นเป็น 20.80 คะแนน สัปดาห์ที่ 7 และสัปดาห์ที่ 8 มีค่าเฉลี่ยสูงขึ้นเป็น 24.00 คะแนน

พฤติกรรมชอบสังคมด้านการแสดงความเอื้ออาทร ก่อนจัดกิจกรรมมีค่าเฉลี่ยเป็น 7.47 คะแนน และหลังจัดกิจกรรมสัปดาห์ที่ 1, สัปดาห์ที่ 2, และสัปดาห์ที่ 3 มีค่าเฉลี่ยเป็น 18.00 คะแนน และในสัปดาห์ที่ 4, สัปดาห์ที่ 5, สัปดาห์ที่ 6, สัปดาห์ที่ 7 และสัปดาห์ที่ 8 มีค่าเฉลี่ยสูงขึ้นเป็น 27.47, 28.67, 29.20, 32.80, และ 36.00 คะแนนตามลำดับ

พฤติกรรมชอบสังคมด้านการชื่นชมยินดีในความดีงามของตนและผู้อื่น ก่อนจัดกิจกรรมมีค่าเฉลี่ยเป็น 12.67 คะแนน และหลังจัดกิจกรรมสัปดาห์ที่ 1, สัปดาห์ที่ 2 และสัปดาห์ที่ 3 มีค่าเฉลี่ยเป็น 18.00 คะแนน และในสัปดาห์ที่ 4, สัปดาห์ที่ 5 และในสัปดาห์ที่ 6 มีค่าเฉลี่ยสูงขึ้นมาเป็น 18.40 20.00 และ 23.73 คะแนน ตามลำดับและเมื่อถึงสัปดาห์ที่ 7 และสัปดาห์ที่ 8 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 24.00 คะแนน

พฤติกรรมชอบสังคมด้านการไม่เบียดเบียนตนและผู้อื่น ก่อนจัดกิจกรรมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.47 คะแนน และหลังจัดกิจกรรมไป ในสัปดาห์ที่ 1 มีค่าเฉลี่ยขึ้นมาเป็น 18.00 คะแนน และในสัปดาห์ที่ 2 และสัปดาห์ที่ 3 ยังมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 18.00 คะแนน เมื่อสัปดาห์ที่ 4, สัปดาห์ที่ 5, สัปดาห์ที่ 6, สัปดาห์ที่ 7 และสัปดาห์ที่ 8 มีค่าเฉลี่ยสูงขึ้นเป็น 25.47, 28.54, 34.40, 35.47 และ 36.00 คะแนน

2.2 การวิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยจากการสังเกตพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัยแยกรายด้าน

การวิเคราะห์ครั้งนี้ได้นำคะแนนรวมแต่ละด้านจากการสังเกตพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัยก่อนจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์และหลังจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์มาวิเคราะห์ความแตกต่างโดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ ผลปรากฏดังตาราง 7

ตาราง 7 การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำพฤติกรรมชอบสังคมแยกรายด้านของเด็กปฐมวัย

พฤติกรรม	แหล่ง	SS	Df	MS	F	Sig of F
ชอบสังคม						
ด้าน 1	ระหว่างเงื่อนไข	5128.415	8	641.052	119.569	.000
	Error	600.474	112	5.361		
ด้าน 2	ระหว่างเงื่อนไข	3427.081	8	428.385	92.818	.000
	Error	516.919	112	4.615		
ด้าน 3	ระหว่างเงื่อนไข	9954.133	8	1244.267	275.726	.000
	Error	505.422	112	4.513		
ด้าน 4	ระหว่างเงื่อนไข	1697.067	8	212.133	247.948	.000
	Error	95.822	112	.856		
ด้าน 5	ระหว่างเงื่อนไข	11768.059	8	1471.007	424.200	.000
	Error	388.385	112	3.468		

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 7 ปรากฏว่า พฤติกรรมชอบสังคมแยกรายด้านของเด็กปฐมวัย ได้แก่ 1 การช่วยเหลือ 2 การพลบโยนและให้กำลังใจ 3 การแสดงความเอื้ออาทร 4 การชื่นชมยินดีในความดีงามของตนและผู้อื่น 5 การไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น พบค่าความแปรปรวนแบบวัดซ้ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .000 แสดงว่าค่าคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัยแยกรายด้านในแต่ละด้านมีค่าแตกต่างกันอย่างน้อย 1 ช่วงสัปดาห์ และเพื่อให้ทราบว่ามีค่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัยแตกต่างกันในช่วงสัปดาห์ใด ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการวิเคราะห์ต่อไป

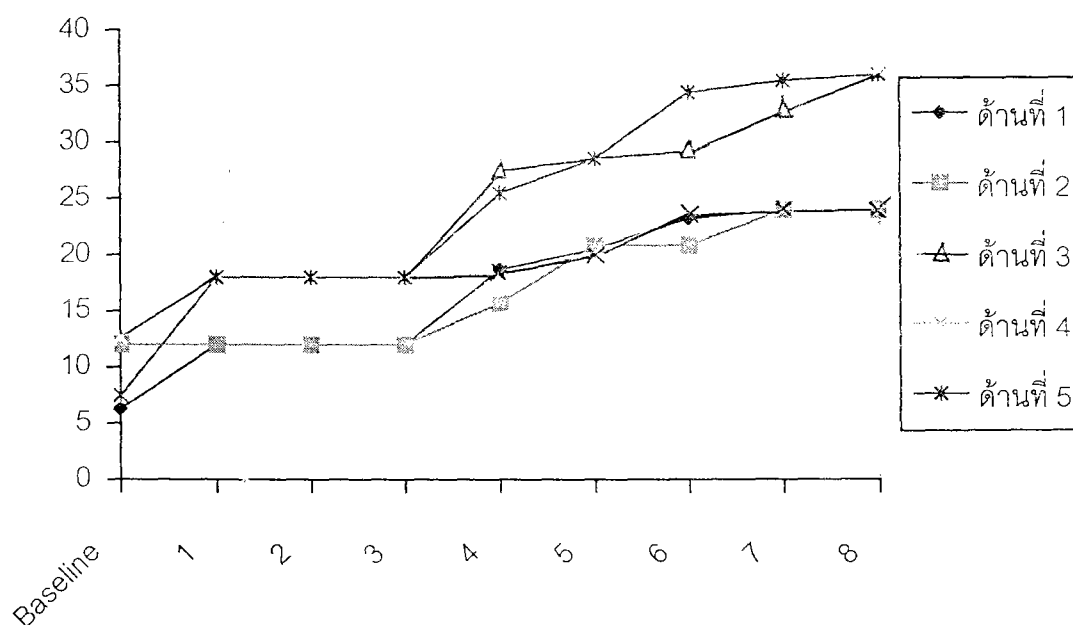
2.3 การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัยแยกรายด้าน

จากผลการวิเคราะห์ตามตาราง 7 เพื่อให้เห็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัยแยกรายด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1. การช่วยเหลือ ด้านที่ 2. การพลบโยนและให้กำลังใจ ด้านที่ 3. การแสดงความเอื้ออาทร ด้านที่ 4. การชื่นชมยินดีในความดีงามของตนเองและผู้อื่น และด้านที่ 5. การไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่นได้ชัดเจนยิ่งขึ้น จึงได้นำคะแนนเฉลี่ยก่อนจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์และหลังจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบพร้อมทั้งนำมาเขียนเป็นเส้นภาพระหว่างช่วงสัปดาห์โดยใช้ t - test แบบ Dependent ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 8 และภาพประกอบ 2

ตาราง 8 การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัยแยกรายด้าน

การเปรียบเทียบความแตกต่าง ระหว่างสัปดาห์	T				
	ด้าน1	ด้าน2	ด้าน3	ด้าน4	ด้าน5
Baseline, สัปดาห์ที่ 1	14.93**	0.00	17.54**	21.16**	23.08**
สัปดาห์ที่ 1, สัปดาห์ที่ 2	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
สัปดาห์ที่ 2, สัปดาห์ที่ 3	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
สัปดาห์ที่ 3, สัปดาห์ที่ 4	6.88**	06.08**	15.77**	1.38	6.71**
สัปดาห์ที่ 4, สัปดาห์ที่ 5	2.06*	8.27**	4.59**	3.29*	4.21**
สัปดาห์ที่ 5, สัปดาห์ที่ 6	2.19*	.000	.939	6.82**	16.14**
สัปดาห์ที่ 6, สัปดาห์ที่ 7	1.38	2.18*	2.80*	1.00	1.94*
สัปดาห์ที่ 7, สัปดาห์ที่ 8	0.00	0.00	2.25*	0.00	1.46

** แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ภาพประกอบ 2 เส้นภาพแสดงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมชอบสังคมแยกรายด้านของเด็กปฐมวัย

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 8 และภาพประกอบ 2 ปรากฏว่า ด้านที่ 1 การช่วยเหลือเด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมชอบสังคมหลังจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ในสัปดาห์ที่ 1 เพิ่มขึ้นจากก่อนจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทำนองเดียวกันเด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมชอบสังคมหลังจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ในสัปดาห์ที่ 2, สัปดาห์ที่ 3, สัปดาห์ที่ 4, สัปดาห์ที่ 5, สัปดาห์ที่ 6, สัปดาห์ที่ 7, และสัปดาห์ที่ 8 เพิ่มขึ้นจากก่อนจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ด้านที่ 2 การปล่อยใบและให้กำลังใจ เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมชอบสังคหลังจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ในสัปดาห์ที่ 1 คงที่จากก่อนจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ ในสัปดาห์ที่ 4 สัปดาห์ที่ 5 สัปดาห์ที่ 6 เพิ่มขึ้นจากก่อนจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ด้านที่ 3 การแสดงความเอื้ออาทร เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมชอบสังคัมหลังจัดกิจกรรม การเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ในสัปดาห์ที่ 1 เพิ่มขึ้นจากก่อนจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์อย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทำนองเดียวกันเด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมชอบสังคัมหลังการจัดกิจกรรมการ เคลื่อนไหว เชิงสร้างสรรค์ ในสัปดาห์ที่ 2, สัปดาห์ที่ 3, สัปดาห์ที่ 4, สัปดาห์ที่ 5, สัปดาห์ที่ 6, สัปดาห์ที่ 7, และสัปดาห์ที่ 8 เพิ่มขึ้นจากก่อนจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ด้านที่ 4 การชื่นชมยินดีในความดีงามของตนเองและผู้อื่น เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมชอบสังค
หลังจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ในสัปดาห์ที่ 1 เพิ่มขึ้นจากก่อนจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหว
เชิงสร้างสรรค์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทำนองเดียวกันเด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมชอบสังค
การจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ในสัปดาห์ที่ 2, สัปดาห์ที่ 3, สัปดาห์ที่ 4, สัปดาห์ที่ 5, สัปดาห์ที่
6, สัปดาห์ที่ 7 และสัปดาห์ที่ 8 เพิ่มขึ้นจากก่อนจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ อย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .01

ด้านที่ 5 การไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมชอบสังคมหลังจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ในสัปดาห์ที่ 1 เพิ่มขึ้นจากก่อนจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทำนองเดียวกันเด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมชอบสังคมหลังการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ตั้งแต่ในสัปดาห์ที่ 2 ถึง สัปดาห์ที่ 8 เพิ่มขึ้นจากก่อนจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัย ที่เกิดจากกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้สนใจในการจัดการศึกษาปฐมวัยได้เห็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอื่นๆ ของเด็กปฐมวัยต่อไป และเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับระดับพัฒนาการ ความสนใจและระยะเวลาที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมให้แก่เด็กปฐมวัย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การศึกษานี้มีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ที่มีต่อพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัย ในแต่ละช่วงสัปดาห์ว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ และมีความแตกต่างกันในช่วงสัปดาห์ใดโดยกำหนดเป็นจุดมุ่งหมายเฉพาะดังนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ในช่วงระยะเวลาที่แตกต่างกัน
2. เพื่อศึกษาระยะการเปลี่ยนแปลงที่เพิ่มขึ้นของพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการฝึกกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์

สมมติฐานในการวิจัย

1. เด็กปฐมวัยหลังจากที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ในแต่ละช่วงเวลามีพฤติกรรมชอบสังคมแตกต่างกัน
2. เด็กปฐมวัยหลังจากที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ พฤติกรรมชอบสังคมมีการเปลี่ยนแปลง แตกต่างจากก่อนจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ เป็นนักเรียนชาย – หญิงอายุระหว่าง 5 – 6 ปี ชั้นเด็กเล็ก ภาคเรียนที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายประถม) เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ เป็นนักเรียนชาย – หญิงอายุระหว่าง 5 – 6 ปี ชั้นเด็กเล็ก ภาคเรียนที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายประถม) จำนวน 15 คน โดยมีขั้นตอนการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างดังต่อไปนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้มาโดยวิธีการจับฉลากมา 1 ห้องเรียนจากจำนวน 4 ห้องเรียน
2. ครูประจำชั้นชั้นเด็กเล็กห้องที่ได้รับการสุ่มจากข้อ 1 ทำการสังเกตและบันทึกแบบสังเกตพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัย แล้วนำคะแนนที่ได้จัดเรียงลำดับจากน้อยไปมากจำนวน 30 คน และนำมาจับฉลากเพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดลองเครื่องมือ จำนวน 15 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาจริงจำนวน 15 คน

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

การศึกษาค้นคว้าวิจัยทำการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543 ทำการทดลองเป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ครั้ง ครั้งละ 20 นาที กลุ่มตัวอย่างได้รับการทดลองทั้งสิ้น 24 ครั้ง ตามแผนการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ใน (ภาคผนวก)

วิธีดำเนินการทดลอง

1. สร้างความคุ้นเคยกับเด็กกลุ่มตัวอย่างเป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์
2. ผู้วิจัยดำเนินการทดลองด้วยตนเองเก็บข้อมูลพื้นฐานทุกด้านจากการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์เป็นระยะเวลา 4 สัปดาห์ และทำการทดลองโดยจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ครั้ง ครั้งละ 20 นาที
3. เมื่อดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยรวมจำนวน 2 คน ทำการสังเกตและบันทึกแบบสังเกตพฤติกรรมชอบในมุมเสรี วันละ 17 นาที

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. หาสถิติพื้นฐานของพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและขณะทดลอง โดยนำข้อมูลไปหาค่าเฉลี่ย (Mean) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) โดยใช้การคำนวณในโปรแกรม SPSS FOR WINDOWS
2. วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมชอบสังคม โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ (Repeated – Measures ANOVA) โดยใช้การคำนวณในโปรแกรม SPSS FOR WINDOWS
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ในแต่ละช่วงเวลาโดยใช้ t – test ในการคำนวณในโปรแกรม SPSS FOR WINDOWS

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาพบว่าเด็กปฐมวัยหลังจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ในแต่ละสัปดาห์ เมื่อเทียบกับก่อนจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ มีพฤติกรรมชอบสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .000 โดยหลังการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ในสัปดาห์ที่ 1 เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมชอบสังคมเพิ่มขึ้นจากก่อนจัดประสบการณ์การเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และทำนองเดียวกันพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัยหลังจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ สัปดาห์ที่ 1, สัปดาห์ที่ 4, สัปดาห์ที่ 5, สัปดาห์ที่ 6, สัปดาห์ที่ 7, และสัปดาห์ที่ 8 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และในสัปดาห์ที่ 2, สัปดาห์ที่ 3 มีการเปลี่ยนแปลงคงที่

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ ผลการวิจัยปรากฏว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ในช่วงระยะเวลาต่างกันเมื่อเทียบกับก่อนจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ มีระดับพฤติกรรมชอบสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .000 โดยหลังจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ในสัปดาห์ที่ 1 เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมชอบสังคมเพิ่มขึ้นจากก่อนจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และทำนองเดียวกันพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัยหลังจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ สัปดาห์ที่ 1, สัปดาห์ที่ 4, สัปดาห์ที่ 5, สัปดาห์ที่ 6, สัปดาห์ที่ 7 และ สัปดาห์ที่ 8 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของงานวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์สามารถส่งเสริมพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัยให้พัฒนาสูงขึ้นได้ดังต่อไปนี้

ผลการวิจัยพบว่า เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัยก่อนจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์และหลังจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ในสัปดาห์ที่ 1 หลังจัดประสบการณ์การเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ในสัปดาห์ที่ 1 เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมชอบสังคมเพิ่มขึ้นจากก่อนจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ เป็นกิจกรรมที่เด็กได้ปฏิบัติจริงจากการกระทำที่แสดงออกมาทั้งทางด้านอารมณ์และความรู้สึกกับสื่อที่เร้าความสนใจให้เด็กอยากเรียนรู้ ซึ่งตรงกับหลักทฤษฎีของแบนดูรา (Bandura, 1996 : 70) กล่าวว่า การเรียนรู้เป็นหลักของมนุษย์คือการเรียนรู้จากการสังเกตตนเอง โดยเด็กกลุ่มทดลองได้เรียนรู้การสังเกตจากตัวแบบผ่านสื่อมีการปฏิสัมพันธ์ต่อกัน พฤติกรรมของคนเราส่วนมากเป็นการเรียนรู้จากการสังเกต การเลียนแบบจากตัวแบบ สอดคล้องกับซีเฟลด์ท์ (Seefeldt, 1980 : 7) กล่าวถึง ลักษณะพฤติกรรมทางสังคมของเด็ก 5 – 6 ปี ว่าชอบเล่นละครสมมติ เล่นเลียนแบบ ซึ่งกรอนลันด์ (Gronlund, 1959 : 232) กล่าวว่ากิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์ร่วมกับเพื่อน เช่น การร่วมทำกิจกรรมกับเพื่อน การช่วยเหลือและมีสัมพันธ์กับเพื่อน เด็กจะได้สร้างความสัมพันธ์เรียนรู้บทบาทของตนเองว่าควรปฏิบัติตนอย่างไรเมื่อเด็กต้องอยู่ร่วมกับเพื่อนอย่างมีความสุข มีทัศนคติที่ดีกับคนทั่วไปทำให้มีประสบการณ์ทางด้านสังคมมากขึ้นสามารถอยู่และทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นผลให้เด็กมีพฤติกรรมชอบสังคม สูงขึ้น

พฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัยหลังจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ สัปดาห์ที่ 4, สัปดาห์ที่ 5, สัปดาห์ที่ 6, สัปดาห์ที่ 7, และสัปดาห์ที่ 8 เมื่อเทียบกับก่อนจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีการเปลี่ยนแปลงสูงขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากระยะเวลาในการฝึกกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์มีปริมาณมากขึ้น ทำให้เด็กได้ซึมซับ และเกิดจินตนาการ โดยกระบวนการเรียนรู้จากการดำเนินกิจกรรมที่ครูเล่าเรื่องเกี่ยวกับพฤติกรรมชอบสังคม ผ่านกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ซึ่งมีครูเป็นผู้ชี้แนะแนวทางส่งเสริมกระตุ้น ให้เด็กคิดและจินตนาการจากการแสดงเป็นตัวละครนั้นๆ การสื่อความหมายและการแสดงพฤติกรรมของตัวละครจะทำให้เด็กเข้าใจความรู้สึกที่เกิดจากจิตใจและเรียนรู้ได้ดีกับสิ่งที่เกิดขึ้นกับตัวเอง การกระทำกิจกรรมต่างๆ ของเด็กที่เกิดจากการกระตุ้นให้เด็กกล้าคิด กล้าแสดงออก เป็นการสะท้อนความคิดเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตที่เกิดจากการปฏิสัมพันธ์และสังคมทำให้เกิดพัฒนาการทางสังคม

นอกจากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ที่ทำให้เด็กได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์มีพฤติกรรมชอบสังคมสูงขึ้น ในขณะวิจัยได้มีการกำหนดบทบาทครูซึ่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้โดยใช้คำถามกระตุ้น และชักนำให้เด็กเสนอความคิด การให้อิสระเด็กในการเลือกใช้อุปกรณ์ (สิริมา ภิญญอนันตพงษ์. 2538 : 64) การใช้คำถามพูดคุยสนทนากับเด็กในชั้นสุรานั้นเป็นการพูดคุยถึงตัวละครว่ามีลักษณะนิสัยอย่างไร และครูใช้คำถามกระตุ้นให้เด็กคิดวิธีแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่ดีของตัวละครนั้นๆ ร่วมกัน ซึ่งเป็นปัญหาที่เด็กพบและมีประสบการณ์จากการได้ฟังเรื่องที่จินตนาการโดยตรงกับตนเอง ครูให้อิสระทั้งความคิดและการกระทำเด็กได้รับรู้และเรียนรู้ความคิดของบุคคลอื่นที่มีพฤติกรรมที่ตนได้ปฏิบัติทำให้เด็กรับรู้เข้าใจความต้องการของผู้อื่น ปรับพฤติกรรมของตนเองให้เป็นที่ยอมรับของผู้อื่น เมื่อครูใช้คำถามกระตุ้นเพียงเล็กน้อย เด็กก็สามารถช่วยกันเสนอความคิดในการแก้ปัญหาและตกลงหาข้อสรุปวิธีแก้ปัญหากันเองได้ นั่นคือเด็กลดการยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง รู้จักการปรับตัว ยินยอมทำตามเพื่อน ยินยอมให้เพื่อนใช้วัสดุอุปกรณ์หรือของเล่นก่อนตนเอง ช่วยยับยั้งอุปกรณ์ให้เพื่อน มีการแบ่งปันอุปกรณ์ของเล่นให้เพื่อน รู้จักผลัดกันใช้อุปกรณ์หรือของเล่น รู้จักรอคอยเพื่อนให้ใช้อุปกรณ์จนเสร็จ

จะเห็นได้ว่าบทบาทครูในการส่งเสริมพฤติกรรมชอบสังคม คือ เป็นผู้เล่าเรื่องราวเกี่ยวกับพฤติกรรมชอบสังคมและเป็นผู้สังเกตการณ์ เป็นผู้ให้กำลังใจ เป็นผู้ชี้แนะ ผู้เป็นแบบอย่าง ผู้ประเมินผล และเป็นผู้วางแผน โดยครูเป็นผู้สังเกตการณ์การเล่นและการแสดงพฤติกรรม ซึ่งจะช่วยให้ครูสามารถเข้าใจความรู้สึกและความคิดของเด็ก ครูยังเป็นผู้ให้กำลังใจในการแสดงพฤติกรรมการเล่นของเด็ก และพูดชมเชยถึงตัวละครที่ดีนั้น จะเป็นการเสริมสร้างความเชื่อมั่นในตนเองให้แก่เด็ก ทำให้เด็กได้แสดงออกถึงพฤติกรรมชอบสังคมในลักษณะที่ดี ส่วนครูเป็นผู้ชี้แนะแนวทางการเล่นนั้น ทำให้เด็กเกิดความคิดริเริ่มในการแสดงพฤติกรรม นอกจากนี้การจัดอุปกรณ์การเล่น วิธีเล่น โดยให้เด็กได้คิดและตัดสินใจเองว่าอยากเล่นเป็นตัวละครใดซึ่งครูไม่ได้บังคับ นอกจากนี้ ครูเป็นผู้ประเมินผลการแสดงพฤติกรรมชอบสังคม โดยใช้วิธีสังเกตและครูเป็นผู้วางแผนในการจัดกิจกรรม มีการเตรียมเรื่องราวต่าง ๆ ให้แก่เด็ก มีการกำหนดจุดมุ่งหมายในการทำกิจกรรม แนวทางปฏิบัติกิจกรรมการเล่น การจัดหาอุปกรณ์ ซึ่งต้องคำนึงถึงความเหมาะสมกับวัยและประสบการณ์ของเด็ก

ดังนั้น การจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับการพัฒนาพฤติกรรมชอบสังคมโดยครูมีบทบาทในการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้จากการสังเกตและนำไปสู่การปรับตัว นอกจากนี้ เด็กจะแสดงออกถึงพฤติกรรมชอบสังคมในลักษณะที่ดี ซึ่งเป็นผลมาจากที่ครูชมเชยและให้กำลังใจ ส่งผลต่อการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ ให้สามารถส่งเสริมพฤติกรรมชอบสังคมได้ดียิ่งขึ้น

ผลการวิจัยพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ ในระหว่างสัปดาห์ที่ 2, สัปดาห์ที่ 3 การเปลี่ยนแปลงคงที่ซึ่งในระยะเวลาที่เด็กยังยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง กำลังอยู่ในช่วงปรับตัว เรียนรู้จากเพื่อนสมาชิก เรียนรู้จากเพื่อนสมาชิก เรียนรู้พฤติกรรมความต้องการของเพื่อนที่แตกต่างไปจากพฤติกรรมของตนเอง รับรู้ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจากการทำกิจกรรมร่วมกัน ในขณะที่เด็กเล่นจะมีการทะเลาะ แย่งวัสดุหรืออุปกรณ์ไม่ค่อยมีการแบ่งปันของเล่น เมื่อแย่งของเล่นหรือวัสดุอุปกรณ์ได้แล้วก็จะนั่งเล่นอยู่คนเดียวไม่ยอมเข้าไปเล่นรวมกับเพื่อน ไม่ค่อยมีการช่วยเหลือเพื่อนในการเล่น หรือทำกิจกรรมหรือยับยั้งอุปกรณ์การเล่น ซึ่งช่วงระยะเวลาที่เด็กอาจจะต้องใช้เวลาในการปรับตัวเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เป็นช่วงเวลาที่เกิดพฤติกรรมชอบสังคมเพิ่มขึ้นทีละน้อยและค่อยๆเพิ่มมากขึ้นในระยะเวลาสัปดาห์ต่อมา

จากผลการวิจัยพฤติกรรมชอบสังคมแยกรายด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 การช่วยเหลือ ด้านที่ 2 การแลกเปลี่ยนและให้กำลังใจ ด้านที่ 3 การแสดงความเอื้ออาทร ด้านที่ 4 การชื่นชมยินดีในความดีงามของตนเองและผู้อื่น และด้านที่ 5 การไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมชอบสังคมหลังจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์สูงกว่าก่อนจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ ยกเว้นในด้านที่ 2 การแลกเปลี่ยนและการให้กำลังใจ จากเส้นภาพแสดงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัยแยกรายด้าน ด้านที่ 2 การแลกเปลี่ยนและให้กำลังใจค่าเฉลี่ยพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัยหลังจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ในสัปดาห์ที่ 1, สัปดาห์ที่ 2, สัปดาห์ที่ 3, และสัปดาห์ที่ 4 คงที่เมื่อเทียบกับก่อนจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเด็กยังยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง ยังไม่รู้จักควบคุมอารมณ์ และยังอยากที่จะเล่นอยู่คนเดียวโดยไม่คำนึงถึงความรู้สึกของผู้อื่น เมื่อเพื่อนมีปัญหาที่ไม่สามารถพูดแลกเปลี่ยนหรือให้กำลังใจเพื่อนได้ แต่เมื่อได้รับการฝึกฝนในช่วงระยะเวลาที่ต่อเนื่องกันทุกสัปดาห์ทำให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนมากขึ้น เด็กย่อมสามารถปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นและเรียนรู้บทบาทของตนเองในสังคมได้ดียิ่งขึ้น จากผลการวิจัยพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัย ในด้านที่ 2 หลังจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ในสัปดาห์ที่ 5, สัปดาห์ที่ 6, สัปดาห์ที่ 7, และสัปดาห์ที่ 8 เด็กมีพฤติกรรมชอบสังคมสูงขึ้น แสดงว่าปริมาณในการฝึกมีผลต่อพฤติกรรมชอบสังคมของเด็ก ยิ่งให้เวลาเด็กทำกิจกรรมร่วมกันมากขึ้น เด็กยังมีพฤติกรรมชอบสังคมสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับเฮิร์ลอค (Hurlock. 1978 : 237) กล่าวว่าถ้าจำนวนครั้งในการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นเพิ่มมากขึ้นจะทำให้เด็กมีพัฒนาการทางสังคมมากขึ้นเป็นกระบวนการที่ส่งผลให้เกิดการพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมด้วย ทั้งนี้การจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์เด็กแสดงการกระทำออกมาจากจินตนาการความรู้สึกของตัวเองละการเป็นการพัฒนาพฤติกรรมเด็กโดยให้ตัวแบบ หรือตัวอย่างจะช่วยให้เด็กได้เลียนแบบตามโดยธรรมชาติของเด็กมักจะเลียนแบบผู้ที่เด็กชื่นชม เช่น ตัวละครในนิทาน ซึ่งเป็นตัวแบบทางพฤติกรรมที่ทำให้เด็กเข้าใจได้ง่ายยิ่งขึ้น ฉะนั้นการเปลี่ยนแปลงของเด็กต้องอาศัยระยะเวลาอย่างเพียงพอที่ทำให้เด็กเกิดพฤติกรรมชอบสังคม จากที่กล่าวมาเป็นอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเด็กในทางที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของซาโลเม (Salome. 1979 : 1349) ซึ่งพบว่าพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในระหว่างการเล่นเป็นกลุ่ม ได้แก่ พฤติกรรมแบ่งปันจะช่วยให้เด็กมีพฤติกรรมทางสังคมยิ่งขึ้น และงานวิจัยของเบิร์ชและบิลล์แมน (Birch and Billman. 1986 : 387 – 395) พบว่าเด็กจะแสดงพฤติกรรมให้เด็กกับเพื่อนที่คุ้นเคยมากกว่าคนที่คุ้นเคยน้อยกว่า การเล่นสมมติของเด็กจะทำให้เด็กเรียนรู้เกี่ยวกับผู้อื่น รู้จักแบ่งปันช่วยเหลือผู้อื่น ในขณะที่เด็กเล่นด้วยกันเด็กจะเรียนรู้การแบ่งปันให้เพื่อน รู้จักรอคอยที่จะเล่นเมื่อยังไม่ได้เล่นหรือเล่นของเล่นอย่างอื่นไปก่อน เด็กมีกำลังใจที่จะช่วยเหลือเพื่อนต่อไปเรื่อย ๆ และในขณะเดียวกันเด็กคนอื่นก็จะเลียนแบบในการช่วยเหลือเพื่อนด้วย และในขณะเดียวกันได้พบว่ามี การช่วยเหลือในระหว่างเด็ก ๆ ด้วยกันเป็นลักษณะทางสังคมของเด็กวัย 5 - 6 ปี ซึ่งซีเฟลด์ (Seefeld 1980 : 4 – 10) เด็กวัยนี้มีความเป็นมิตรมากขึ้นมีความกระตือรือร้นในการที่จะช่วยเหลือผู้อื่น เริ่มเข้าใจและยอมรับความสำคัญของผู้อื่น

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่ากิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์สามารถส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมชอบสังคมได้ ถ้าเด็กได้รับการจัดกิจกรรมติดต่อกันเป็นระยะเวลาที่ต่อเนื่องกัน 8 สัปดาห์และปริมาณการฝึกมีผลต่อพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัย ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้อง และผู้ที่สนใจในการศึกษาพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัยสามารถศึกษาเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับพัฒนาการ ความสนใจ และช่วงระยะเวลาที่เหมาะสม

ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัย

จากการศึกษาพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์พบข้อสังเกตดังนี้

1. ช่วงระยะสัปดาห์ที่ 1 ถึง สัปดาห์ที่ 3 เด็กยังไม่คุ้นเคยกับการจัดกิจกรรม เด็กไม่กล้าแสดงออก การสื่อความหมายและท่าทางที่ซ้ำๆ หรือเลียนแบบเหมือนกัน ระยะสัปดาห์ที่ 4 เป็นต้นไปเด็กสนใจแสดงออกในทางความคิด พูด และท่าทางที่แตกต่างตามความคิดของตนเองมีความสุขสนุกสนานในการทำกิจกรรม
2. ในช่วงระยะเวลาสัปดาห์แรกๆของการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์เด็กจะมีการทะเลาะ แย่งวัสดุอุปกรณ์กันไม่ค่อยมีการช่วยเหลือ แบ่งปันวัสดุอุปกรณ์สำหรับในช่วงระยะสัปดาห์หลังพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นโดยเด็กรู้จักที่จะช่วยเหลือเพื่อน พูดแนะนำเพื่อน ช่วยแก้ปัญหาให้เพื่อน แบ่งปันวัสดุอุปกรณ์ รู้จักผลัดกันใช้วัสดุอุปกรณ์ ไม่เข้าไปแย่งเพื่อน
3. การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมชอบสังคมแต่ละด้าน ได้แก่ การช่วยเหลือ การแลกเปลี่ยนและให้กำลังใจ การแสดงความเอื้ออาทร การชื่นชมยินดีในความดีงามของตนและผู้อื่น การไม่เบียดเบียนตนและผู้อื่นมีจุดเริ่มต้นและเกิดการเปลี่ยนแปลงซ้ำเร็วต่างกัน และในพฤติกรรมแต่ละด้านก็มีการเปลี่ยนแปลงเป็นไปอย่างสม่ำเสมอ โดยจะค่อยๆเพิ่มขึ้นไปในแต่ละสัปดาห์ และการเปลี่ยนแปลงจะเพิ่มขึ้นสูงในช่วงสัปดาห์ที่ 7 และสัปดาห์ที่ 8 เนื่องจากเด็กได้รับการฝึกกิจกรรมที่ต่อเนื่องกันถึง 8 สัปดาห์
4. การส่งเสริมพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กจากการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์เป็นการเรียนรู้ที่แสดงออกมาจากอารมณ์และความรู้สึกนึกคิดภายในและเด็กได้ลงมือปฏิบัติจริง เด็กทุกคนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเพราะเด็กเป็นผู้แสดงกิจกรรมเหล่านั้นด้วยตนเอง ครูเป็นเพียงผู้เตรียมสื่ออุปกรณ์ต่างๆ ให้คำแนะนำ และช่วยเหลือเมื่อเด็กพบปัญหาในการทำกิจกรรม

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การส่งเสริมพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัย โดยการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ครูจะต้องให้เวลากับเด็กในการปรับตัวที่จะต้องทำกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งจะมีการขัดแย้งกันในช่วงระยะสัปดาห์แรก มีการเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่หลากหลายในปริมาณที่ไม่มากหรือน้อยเกินไป
2. การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมชอบสังคมนั้นเมื่อแสดงเป็นเส้นภาพแล้ว ทำให้เห็นการเปลี่ยนแปลงในแต่ละสัปดาห์ และในภาพรวมได้อย่างชัดเจน
3. การใช้กลุ่มตัวอย่างเพียงกลุ่มเดียวในการสังเกตพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ ทำให้เห็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กแต่ละคนเปรียบเทียบกับก่อนจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ได้ชัดเจน
4. ในการเก็บข้อมูลจากการสังเกตและบันทึกแบบสังเกตพฤติกรรมชอบสังคมในสภาพการจริงจากการทดลองทุกวันของเด็กจำนวน 15 คนหลังทำกิจกรรมเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ซึ่งเป็นจำนวนที่มากทำให้การใช้เวลาในการสังเกตและบันทึกข้อมูลเป็นไปอย่างรีบเร่ง การเก็บข้อมูลได้น้อย ถ้าลดจำนวนเด็กกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลลงเวลาที่ใช้ในการสังเกตและบันทึกการสังเกตจะมากขึ้น ทำให้การสังเกตและบันทึกการสังเกตของเด็กแต่ละคนเพิ่มมากขึ้น ชัดเจนยิ่งขึ้น

5. การสังเกตพฤติกรรมชอบสังคมในแต่ละช่วงสัปดาห์จะทำให้เห็นความแตกต่างของพฤติกรรมได้อย่างชัดเจน มีความละเอียดอ่อนในการอธิบายผลมากขึ้น เห็นการเปลี่ยนแปลงได้หลากหลาย เห็นที่มาของการพัฒนาพฤติกรรมชอบสังคม และยังเป็นข้อมูลสนับสนุนในการอธิบายผลพฤติกรรมชอบสังคมได้อย่างดี

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย

1. ควรมีการศึกษาการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ เช่น ภาษา ความเชื่อมั่นในตนเอง และใช้ระยะเวลาเท่าใดในการเปลี่ยนแปลงที่เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
2. ควรมีการศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ ที่มีผลต่อการพัฒนาการทางด้านอื่นๆ เช่น การแก้ปัญหา
3. ควรมีการศึกษาการจัดกิจกรรมอื่นๆ ที่ส่งเสริมพฤติกรรมชอบสังคม เช่น กิจกรรมกลางแจ้ง
4. ควรมีการศึกษาพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัยเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเล่น
พื้นบ้านของไทย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กลั่นแก้ว มาตา. (2541). การศึกษาพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมประกอบอาหารสมมติแบบกลุ่มกับแบบอิสระ. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.
- คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, สำนักงาน. (2540). จิตพิสัย:มิติที่สำคัญของการพัฒนาคน. กรุงเทพฯ : curskhaladpruaw.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2528). การศึกษาสภาพการอบรมในศูนย์เด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2539). คู่มือพัฒนาการเด็กระดับก่อนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.
- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. (2539) แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540 – 2544). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- จิตินันท์ เดชะคุปต์. (2537). หลักการและแนวคิดทางการปฐมวัยศึกษา หน่วยที่ 1-4. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2537.
- ชไมมน ศรีสุรักษ์. (2540) การศึกษาความสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน และแบบปกติ. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.
- ✓ ัญญาพร พงษ์สิงห์. (2539). พฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับประสบการณ์เล่นบล็อกเป็นกลุ่มอย่างมีแบบแผน. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. 2539. อัดสำเนา.
- นิรัตน์ กรองสะอาด. (2535). การศึกษาการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะที่เน้นเทคนิคในการสื่อความหมายที่มีผลต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.
- บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. (2526). การทดสอบแบบอิงเกณฑ์:แนวคิดและวิธีการ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- บุศรินทร์ สิริปัญญาธร. (2541). แนวโน้มและอัตราการเปลี่ยนแปลงความร่วมมือของเด็กปฐมวัยที่เกิดจากศิลปะแบบสื่อผสมเป็นกลุ่ม. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.
- ประมวญ ดิคนัน. (2527). จิตวิทยาคลินิกสมองมนุษย์ (พรสวรรค์). เล่ม 3. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- พรรณี ชูชัย เจนจิต. (2537). “ การสนองความต้องการพื้นฐานของเด็ก “ ในเอกสารการสอนชุดวิชาการพัฒนาพฤติกรรมเด็ก หน่วยที่ 3 พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พวงทอง ไสวรรณ. (2530) กิจกรรมพลศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย.ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. (พลศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.
- พิชิต ภูตจันทร์และธงชัย มาศสุพงศ์. (2523). กิจกรรมเข้าจังหวะ กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

- ภรณ์ คุรุรัตน์. (2540). "พัฒนาการของเด็กในวัย 3-6 ปี" ในเอกสารประกอบการอบรมครูสอนระดับ
ก่อนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร.
- มัทรี ตูลยาทร. (2522). เพลงประกอบกิจกรรมและเสริมประสบการณ์ในระดับอนุบาลศึกษา ขอนแก่น :
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เยาวนา ดลแมน. (2535). การศึกษาผลการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการกิจกรรมการเคลื่อนไหวและ
จังหวะกับกิจกรรมในวงกลม ที่มีผลต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย. ปรินิพนธ์
กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อุดสาเนา.
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2540). ดนตรีและกิจกรรมเข้าจังหวะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- รักตวรรณ ศิริภาพร. (2532). ความสามารถในการรับรู้และเข้าใจทัศนะของผู้อื่นของเด็กปฐมวัยที่ได้เล่น
กิจกรรมการเล่นเพื่อคลายการยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อุดสาเนา.
- วรศักดิ์ เพียรชอบ. (2527). หลักและวิธีสอนพลศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- วราภรณ์ รักวิจัย. (2533). การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : แสงศิลป์การพิมพ์.
- วันเพ็ญ บุญประกอบ. (2526). "สังสรรค์ สโมสร", วารสารแนะแนว 17(85) : 41 ; กุมภาพันธ์-มีนาคม.
- วิชัย ต้นศิริ. (2539). โฉมหน้าการศึกษาไทยในอนาคต : แนวคิดและบทวิเคราะห์. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- วิลาวัลย์ เผือกพวง. (2536). พฤติกรรมความเอื้อเฟื้อ ความมีระเบียบวินัยและความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อ
ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับประสบการณ์สร้างสรรค์ (ศิลปะศึกษา) โดยใช้คำถามประกอบ
ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. อุดสาเนา.
- ศรีสุดา คัมภีร์ภัทร. (2534). ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์และความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้
รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะที่เน้นองค์ประกอบพื้นฐาน. ปรินิพนธ์ กศ.ม.
(การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
อุดสาเนา.
- สิริมา ภิญโญนนตพงษ์. (2538). แนวการจัดประสบการณ์ปฐมวัยศึกษา. กรุงเทพฯ : ศูนย์การพิมพ์
ดวงกมล.
- สุทธิพรรณ ธีรพงศ์. (2537). การศึกษาพฤติกรรมการร่วมมือของเด็กปฐมวัยทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์
เป็นกลุ่มแบบคู่มือมีส่วนร่วมและแบบคู่มือไม่มีส่วนร่วม. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อุดสาเนา.
- สุนทรี สราญชาติ. (2523). ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการเคลื่อนไหวและจังหวะที่เน้น
องค์ประกอบพื้นฐาน ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อุดสาเนา.
- สำเริง มณีเนตร. (2520). กิจกรรมเข้าจังหวะ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พลศึกษา.
- Bandura. (1986). *Social Foundation of Thought and Action : A Social Congnetive Theory.*
New Jersey : Prentice – Hall,

- Birch , L.L. and J. Billman. (1986) "Preschool Children Food Sharing with Friend and Acquaintances," *Child Development*. 57 : 387 -395
- Burry-Stock, Judith and others. (1996) " Rater Agreement Indexes for Performance Assessment", *Educational and Psychological Measurement*. 56 (2) : 256; April.
- Calitz,E.M.Verbal. (1988). "Accompaniment During Planned Movemt Activities in the Preprimary School *Master Abstracts International*. 26(1) :17 Spring.
- Don Dinkmeyer, Sr and others. (1997). *Parenting Young Children*. United States of America : America Guidance Service.
- Gryvanak,Patrique Ann. (1991). "A Study of five Personal Characteristics as Perceived by Males (Aggressive, Dominance, Nurturance, Autonomy, Affiliation), *Dissertation Abstracts International*" 52 : 2810, May.
- Hurlock, Elizabeth B. (1978). *Child Development*. Sixth Edition. New York : Mc Graw- Hill.
- Hawng, R.L. (1987). The Creative Effectiveness of Movement and Music in fifth Grade Children's Art Class Motivation, *Dissertation Abstract International* . 47(8) : 2857 – A;Febuary.
- Kogan, S . (1989). " The Relationship Between Formal Movement Education in the Elementary School and Increased School Competency," *Resoruces in Education*. 24 (3) : 116; March.
- ✓ Salome, Ester. (1979). " Play with Peer : A Comparison of the Social Interaction of Preschool GirlsAnd Boys," *Dissertation Abstract s International*. 40 : 1349 – A ; September.
- Seefeldt, C. (1980). *Teaching Young Childen*. New J ersey : Prentice – Hall Inc.
- Wilson. (1985). "The Effect of Creative Movement and Contact Improvisation Expericence on Self – Awareness, *Dissertation Abstrct International* . 46(6) : 1556 – A December.
- ✓ Wood, Helen Louise. (1997). "The Relationship Between Sociometric Status and Social Competence in Kindergarten Children," *Dissertation abstracts international*. 37 : 4837- A ; February.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
คู่มือการสังเกตพฤติกรรมชอบสังคม

คู่มือการสังเกตพฤติกรรมชอบสังคม

คำชี้แจง

1. พฤติกรรมที่สังเกตและบันทึกลงในแบบสังเกตพฤติกรรมชอบสังคมมี 5 ด้าน ได้แก่ การช่วยเหลือ 5 ข้อ การปล่อยโยนและให้กำลังใจ 5 ข้อ การแสดงความเอื้ออาทร 5 ข้อ การชื่นชมยินดีในความดีงามของผู้อื่น 5 ข้อ การไม่เบียดเบียนตนและผู้อื่น 5 ข้อ
2. แบบสังเกตพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัยเป็นการบันทึกในรูปแบบของความถี่ (จำนวนครั้ง) และระดับคุณภาพของพฤติกรรมจัดเป็น 3 ระดับคะแนน
3. เวลาที่ใช้ในการสังเกต สังเกตในช่วงเวลาที่จัดกิจกรรมเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ 1 สัปดาห์ และกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ที่เน้นพฤติกรรมชอบสังคม 8 สัปดาห์ รวมเวลาในการสังเกต 9 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน ได้แก่ วันอังคาร พุธ พฤหัสบดี โดยทำการสังเกตและบันทึกการสังเกตในกิจกรรมเสรี เวลา 10.30 – 11.00 น. รวมเวลา 17 นาที

ขั้นปฏิบัติในการสังเกต

1. เขียนชื่อผู้สังเกต ผู้ถูกสังเกต (เด็ก) วัน เดือน ปี ที่ทำการสังเกต
2. ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยรวมจำนวนผู้สังเกต 2 คน ทำการสังเกตพฤติกรรมชอบสังคม
3. การสังเกตให้ผู้สังเกตทั้ง 2 คนคือผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยทำการสังเกตพร้อมๆ กันในเวลาเดียวกัน สังเกตเด็กคนเดียวกันโดยสังเกตเด็กเป็นรายบุคคล

การบันทึกแบบสังเกต

เมื่อสังเกตพฤติกรรมชอบสังคมตรงกับข้อใด และช่องระดับคะแนนพฤติกรรมชอบสังคมตรงกับข้อใดให้ทำเครื่องหมาย / ลงในช่องนั้น ถ้าเกิดพฤติกรรมชอบสังคมซ้ำช่องเดิมให้ทำเครื่องหมาย / เพิ่มลงในช่องเดิมตามจำนวนที่เกิดพฤติกรรมซ้ำโดยทำการบันทึกดังนี้

ช่องระดับคะแนน 2 บันทึกเมื่อเด็กเกิดพฤติกรรมชอบสังคมด้วยตนเอง

ช่องระดับคะแนน 1 บันทึกเมื่อเด็กเกิดพฤติกรรมชอบสังคมโดยเพื่อนบอก

ช่องระดับคะแนน 0 บันทึกเมื่อเด็กไม่เกิดพฤติกรรมชอบสังคมหรือปฏิเสธพฤติกรรมชอบสังคม

การให้คะแนน

1. ในช่วงเวลาที่สังเกตเด็ก เมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมชอบสังคมนับกับข้อใดและช่องระดับใดให้ใส่เครื่องหมาย / ลงในช่องนั้น ถ้าเด็กเกิดพฤติกรรมชอบสังคมซ้ำในข้อและช่องระดับคะแนนเดิมให้ทำเครื่องหมาย / ซ้ำลงไปในช่วงนั้นตามจำนวนครั้งที่ซ้ำ

2. ถ้าพบเครื่องหมาย / ในช่องระดับคะแนนใดก็ให้คะแนนเท่ากับช่องระดับคะแนนในช่วงนั้น เช่น ในช่วงระดับคะแนน 2 คะแนนซ้ำ 2 ครั้งรวมคะแนนเท่ากับ 4 คะแนนเป็นต้น

คำอธิบายเกี่ยวกับพฤติกรรมชอบสังคม

ตาราง 9 คำอธิบายเกี่ยวกับพฤติกรรมชอบสังคม

หัวข้อพฤติกรรม	ระดับคะแนน	ตัวอย่างพฤติกรรม
การช่วยเหลือ 1. หยิบหรือส่งของเล่นให้เพื่อนเมื่อเพื่อนต้องการ 2. พุดแนะนำวิธีการทำกิจกรรมให้แก่เพื่อนเมื่อเพื่อนต้องการ 3. เข้าไปช่วยเพื่อนทำกิจกรรมเมื่อเพื่อนต้องการ	2	เมื่อเด็กสังเกตเห็นหรือทราบที่เพื่อนต้องการเล่นของเล่นชนิดใดได้หยิบหรือส่งของเล่นนั้นให้เพื่อนเพื่อให้เพื่อนสามารถเล่นของเล่นต่อไปได้โดยเพื่อนไม่ต้องบอก
	1	เด็กหยิบและส่งของให้เพื่อนเมื่อถูกเพื่อนขอร้อง
	0	เมื่อเด็กไม่ได้ทำหรือไม่สนใจจะทำพฤติกรรมนี้
	2	เมื่อเด็กสังเกตเห็นหรือทราบที่เพื่อนไม่เข้าใจวิธีการทำกิจกรรมหรือวิธีการใช้อุปกรณ์ในการทำกิจกรรมให้แก่เพื่อนหรือช่วยอธิบายวิธีการใช้อุปกรณ์โดยเพื่อนไม่ต้องบอก
	1	เด็กพุดแนะนำเมื่อเพื่อนไม่เข้าใจโดยเพื่อนขอร้อง
	0	เมื่อเด็กไม่ได้ทำหรือไม่สนใจจะทำพฤติกรรมนี้
	2	เมื่อเด็กสังเกตว่าเพื่อนทำกิจกรรมไม่ได้จึงเข้าไปช่วยโดยเพื่อนไม่ต้องบอก
	1	เด็กเข้าไปช่วยเพื่อนทำกิจกรรมเมื่อถูกเพื่อนขอร้อง
	0	เมื่อเด็กไม่ได้ทำหรือไม่สนใจจะทำกิจกรรมนี้

ตาราง 9 (ต่อ)

หัวข้อพฤติกรรม	ระดับคะแนน	ตัวอย่างพฤติกรรม
4. ช่วยเก็บของหรืออุปกรณ์ของกลุ่ม เข้าที่เมื่อเลิกใช้แล้ว	2	เด็กเข้าไปช่วยเพื่อนเก็บของหรือเก็บอุปกรณ์ ของกลุ่มเข้าที่เมื่อเลิกเล่นหรือเลิกใช้โดยที่ เพื่อนไม่ต้องบอก
	1	เด็กเข้าไปช่วยเพื่อนเก็บของหรืออุปกรณ์ ของกลุ่มเข้าที่เมื่อเลิกเล่นหรือเลิกใช้โดย เพื่อนขอร้อง
	0	เมื่อเด็กไม่ได้ทำหรือไม่สนใจจะทำ พฤติกรรมนี้
5. ชวนเพื่อนมาเล่นของเล่นด้วยกันเมื่อ เพื่อนไม่มีของเล่น	2	เมื่อเด็กสังเกตเห็นหรือทราบว่าเพื่อนอยาก เล่นของเล่นจึงชวนเพื่อนมาเล่นด้วยกันเมื่อ เด็กไม่มีของเล่นโดยเพื่อนไม่ต้องบอก
	1	เด็กชวนเพื่อนมาเล่นของเล่นด้วยกันเมื่อ เพื่อนไม่มีของเล่นโดยเพื่อนขอร้อง
	0	เด็กไม่ได้ทำหรือไม่สนใจจะทำพฤติกรรม นี้
การปลอบโยนและให้กำลังใจ		
6. จับมือให้กำลังใจเพื่อนเพื่อให้เพื่อน ทำกิจกรรมให้เพื่อนทำกิจกรรม	2	เด็กจับมือและให้กำลังใจเพื่อนเพื่อให้เพื่อน ทำกิจกรรมโดยเพื่อนไม่ต้องขอร้อง
	1	เด็กจับมือและให้กำลังใจเพื่อนเพื่อให้เพื่อน ทำกิจกรรมโดยเพื่อนขอร้อง
	0	เมื่อเด็กไม่ได้ทำหรือไม่สนใจจะทำ พฤติกรรมนี้
7 พูดด้วยวาจาสุภาพ	2	เด็กใช้วาจาสุภาพ เช่น กล่าวคำ"ขอบคุณ ครับ/ ขอขอบคุณค่ะ" "สวัสดีครับ/ สวัสดีค่ะ" โดย เพื่อนไม่ต้องบอก
	1	เด็กใช้วาจาสุภาพ เช่น กล่าวคำ"ขอบคุณ ครับ/ ขอขอบคุณค่ะ" "สวัสดีครับ/ สวัสดีค่ะ" โดย เพื่อนขอร้อง
	0	เมื่อเด็กไม่ได้ทำหรือไม่สนใจจะทำ พฤติกรรมนี้

ตาราง 9 (ต่อ)

หัวข้อพฤติกรรม	ระดับคะแนน	ตัวอย่างพฤติกรรม
8. โอบกอดเพื่อนเมื่อเห็นเพื่อนร้องไห้หรือมีปัญหาในการทำกิจกรรม	2	เด็กโอบกอดเห็นเพื่อนร้องไห้โดยไม่ต้องรอหรือให้บอก
	1	เด็กโอบกอดเห็นเพื่อนร้องไห้โดยให้เพื่อนบอก
	0	เมื่อเด็กไม่ได้ทำท่าหรือสนใจจะทำพฤติกรรมนี้
9. ประคองเพื่อนเมื่อเพื่อนได้รับบาดเจ็บจากการเล่น	2	เด็กประคองเพื่อนเมื่อเพื่อนได้รับบาดเจ็บโดยเพื่อนไม่ต้องบอก
	1	เด็กประคองเพื่อนเมื่อเพื่อนได้รับบาดเจ็บโดยเพื่อนบอก
	0	เมื่อเด็กไม่ได้ทำท่าหรือไม่สนใจจะทำพฤติกรรมนี้
10. ไม่พูดว่ากลัวเพื่อนด้วยถ้อยคำที่รุนแรง	2	เด็กไม่ใช้ถ้อยคำที่รุนแรงโดยเพื่อนไม่ต้องบอก
	1	เพื่อนขอร้องไม่ให้เด็กใช้ถ้อยคำที่รุนแรง
	0	เมื่อเด็กไม่สนใจจะทำพฤติกรรมนี้
การแสดงความเอื้ออาทร		
11. เสียสละโดยการยืมของใช้ของตนให้เพื่อนใช้	2	เด็กเสียสละโดยการยืมของใช้ของตนให้เพื่อนใช้โดยไม่ต้องรอให้เพื่อนบอก
	1	เด็กเสียสละการยืมของใช้ของตนให้เพื่อนใช้โดยเพื่อนขอร้อง
	0	เมื่อเด็กไม่ได้ทำท่าหรือไม่สนใจจะทำพฤติกรรมนี้
12. เก็บของเล่นแทนเพื่อนเมื่อเพื่อนเลิกเล่น	2	เด็กเก็บของเล่นแทนเพื่อนเมื่อเพื่อนเลิกเล่นโดยเพื่อนไม่ต้องบอก
	1	เด็กเก็บของเล่นแทนเพื่อนเมื่อเพื่อนเลิกเล่นโดยเพื่อนขอร้อง
	0	เมื่อเด็กไม่ได้ทำท่าหรือไม่สนใจจะทำพฤติกรรมนี้

ตาราง 9 (ต่อ)

หัวข้อพฤติกรรม	ระดับคะแนน	ตัวอย่างพฤติกรรม
13. เด็กอาสาลุกขึ้นไปหยิบของเล่นมาให้เพื่อนเล่น	2	เด็กอาสาลุกขึ้นไปหยิบของเล่นมาให้เพื่อนเล่นโดยไม่ต้องรอให้เพื่อนบอก
	1	เด็กลุกขึ้นไปหยิบของเล่นมาให้เพื่อนเล่นโดยเพื่อนขอร้อง
	0	เมื่อเด็กไม่ได้ทำทำหรือไม่สนใจจะทำพฤติกรรมนี้
14. ช่วยเพื่อนจัดเตรียมของเล่น	2	เมื่อเด็กช่วยเพื่อนจัดเตรียมของเล่นโดยเพื่อนไม่ต้องบอก
	1	เด็กช่วยเพื่อนจัดเตรียมของเล่นโดยเพื่อนบอก
	0	เมื่อเด็กไม่ได้ทำทำหรือไม่สนใจจะทำพฤติกรรมนี้
15. ยอมให้เพื่อนได้ทำกิจกรรมหรือใช้ของใช้ก่อน	2	เด็กยอมให้เพื่อนได้ทำกิจกรรมหรือใช้ของใช้ก่อนโดยไม่ต้องรอให้เพื่อนบอก
	1	เด็กยอมให้เพื่อนได้ทำกิจกรรมหรือใช้ของใช้ก่อนโดยเพื่อนขอร้อง
	0	เมื่อเด็กไม่ได้ทำทำหรือไม่สนใจจะทำพฤติกรรมนี้
การชื่นชมยินดีในความดีงามของตนและผู้อื่น		
16. ยิ้มแย้มเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จในการทำกิจกรรม	2	เด็กยิ้มแย้มให้เพื่อนเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จในการทำกิจกรรมโดยไม่รอให้เพื่อนบอก
	1	เด็กยิ้มแย้มเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จในการทำกิจกรรมโดยเพื่อนบอก
	0	เมื่อเด็กไม่ได้ทำทำหรือไม่สนใจจะทำพฤติกรรมนี้
17. ประบมือแสดงความยินดีเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จ	2	เด็กประบมือแสดงความยินดีเมื่อเพื่อนได้รับชัยชนะโดยเพื่อนไม่ต้องบอก
	1	เด็กประบมือแสดงความยินดีเมื่อเพื่อนได้รับชัยชนะโดยเพื่อนบอก
	0	เมื่อเด็กไม่ได้ทำทำหรือไม่สนใจจะทำพฤติกรรมนี้

ตาราง 9 (ต่อ)

หัวข้อพฤติกรรม	ระดับคะแนน	ตัวอย่างพฤติกรรม
18. พักหน้ายินดีและยอมรับในการแก้ปัญหาในการเล่นของเพื่อน	2	เด็กพักหน้ายินดีและยอมรับในการแก้ปัญหาการเล่นของเพื่อนโดยเพื่อนไม่ต้องบอก
	1	เด็กพักหน้ายินดีและยอมรับในการแก้ปัญหาการเล่นของเพื่อนโดยเพื่อนบอก
	0	เมื่อเด็กไม่ได้ทำทำหรือไม่สนใจจะทำพฤติกรรมนี้
19. พุดชมเพื่อนเมื่อเพื่อนทำงานด้วยความเรียบร้อย	2	เด็กพุดชมเพื่อนเมื่อเพื่อนทำงานด้วยความเรียบร้อยโดยเพื่อนไม่ต้องบอก
	1	เด็กพุดชมเพื่อนเมื่อเพื่อนทำงานด้วยความเรียบร้อยโดยเพื่อนบอก
	0	เมื่อเด็กไม่ได้ทำทำหรือไม่สนใจจะทำพฤติกรรมนี้
20. ชูมือแสดงความยินดีเมื่อตนเองได้รับความสำเร็จ	2	เด็กชูมือแสดงความยินดีเมื่อตนเองได้รับความสำเร็จโดยเพื่อนไม่ต้องบอก
	1	เด็กชูมือแสดงความยินดีเมื่อตนเองได้รับความสำเร็จโดยเพื่อนบอก
	0	เมื่อเด็กไม่ได้ทำทำหรือไม่สนใจจะทำพฤติกรรมนี้
การไม่เบียดเบียนตนและผู้อื่น		
21. รู้จักรอคอยไม่แย่งของเล่นเมื่อเพื่อนกำลังเล่นของเล่นอยู่	2	เด็กรู้จักรอคอยไม่แย่งของเล่นเมื่อเพื่อนกำลังเล่นอยู่โดยเพื่อนไม่ต้องบอก
	1	เด็กรู้จักรอคอยไม่แย่งของเล่นเมื่อเพื่อนกำลังเล่นอยู่โดยเพื่อนบอก
	0	เมื่อเด็กไม่ได้ทำทำหรือไม่สนใจจะทำพฤติกรรมนี้
22. ไม่ทำลายสิ่งของและสิ่งต่างๆ ตามธรรมชาติ	2	เด็กไม่ทำลายสิ่งของและสิ่งต่างๆ ตามธรรมชาติโดยเพื่อนไม่ต้องบอก
	1	เด็กไม่ทำลายสิ่งของและสิ่งต่างๆ ตามธรรมชาติโดยเพื่อนบอก
	0	เมื่อเด็กไม่ได้ทำทำหรือไม่สนใจจะทำพฤติกรรมนี้

ตาราง 9 (ต่อ)

หัวข้อพฤติกรรม	ระดับคะแนน	ตัวอย่างพฤติกรรม
23. ในขณะที่เล่นร่วมกับเพื่อนไม่แกล้งเพื่อนให้ได้รับความรำคาญ	2	เด็กไม่แกล้งเพื่อนโดยเพื่อนไม่ต้องบอก
	1	เด็กไม่แกล้งเพื่อนโดยเพื่อนบอก
	0	เมื่อเด็กไม่ได้ทำท่าหรือไม่สนใจจะทำพฤติกรรมนี้
24. ไม่หยีบของๆ เพื่อนก่อนได้รับอนุญาต	2	ไม่หยีบของๆ เพื่อนก่อนได้รับอนุญาตโดยเพื่อนไม่ต้องบอก
	1	ไม่หยีบของๆ เพื่อนก่อนได้รับอนุญาตโดยเพื่อนบอก
	0	เมื่อเด็กไม่ได้ทำท่าหรือไม่สนใจจะทำพฤติกรรมนี้
25. ไม่หยีบของเล่นของส่วนรวมมาเป็นของตน	2	ไม่หยีบของเล่นของส่วนรวมมาเป็นของตนโดยเพื่อนไม่ต้องบอก
	1	ไม่หยีบของเล่นของส่วนรวมมาเป็นของตนโดยเพื่อนบอก
	0	เมื่อเด็กไม่ได้ทำท่าหรือไม่สนใจจะทำพฤติกรรมนี้

ภาคผนวก ข
แบบสังเกตพฤติกรรมชอบสังคม

แบบสังเกตพฤติกรรมชอบสังคม

ชื่อผู้สังเกต.....นามสกุล.....เป็นผู้สังเกตคนที่.....

ชื่อผู้ถูกสังเกต.....นามสกุล.....

ชั้นเด็กเล็กวันที่..... เดือน..... พ.ศ.....

พฤติกรรมชอบสังคม	ระดับคะแนน		
	2	1	0
การช่วยเหลือ 1. หยิบหรือส่งของให้เพื่อนเมื่อเพื่อนต้องการ 2. พูดแนะนำวิธีการทำกิจกรรมให้แก่เพื่อนเมื่อเพื่อนต้องการ 3. เข้าไปช่วยเพื่อนทำกิจกรรมเมื่อเพื่อนต้องการ 4. ช่วยเก็บของหรือวัสดุอุปกรณ์ของกลุ่มเข้าที่เมื่อเลิกใช้แล้ว 5. ชวนเพื่อนมาเล่นของเล่นด้วยกันเมื่อเพื่อนไม่มีของเล่น			
การปลอบโยนและให้กำลังใจ 6. จับมือให้กำลังใจเพื่อนเพื่อให้เพื่อนทำกิจกรรม 7. พูดด้วยวาจาสุภาพ 8. โอบกอดเพื่อนเมื่อเห็นเพื่อนร้องไห้หรือมีปัญหาในการทำกิจกรรม 9. ประคองเพื่อนเมื่อเพื่อนได้รับบาดเจ็บจากการเล่น 10. ไม่พูดว่ากล่าวเพื่อนด้วยถ้อยคำที่รุนแรง			
การแสดงความเอื้ออาทร 11. เสียสละโดยการยื่นของใช้ของตนให้เพื่อนใช้ 12. เก็บของเล่นแทนเพื่อนเมื่อเพื่อนเลิกเล่น 13. เด็กอาสาลุกขึ้นไปหยิบของเล่นมาให้เพื่อนเล่น 14. เด็กช่วยเพื่อนจัดเตรียมของเล่น 15. ยอมให้เพื่อนได้ทำกิจกรรมหรือใช้ของใช้ก่อน			

พฤติกรรมชอบสังคม	ระดับคะแนน		
	2	1	0
การชื่นชมยินดีในความดีงามของตนและผู้อื่น 16. ยิ้มแย้มเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จในการทำกิจกรรม 17. ประมอแสดงความคิดเห็นเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จ 18. พยายามดีและยอมรับในการแก้ปัญหาในการเล่นของเพื่อน 19. พุดชมเพื่อนเมื่อเพื่อนทำงานสำเร็จด้วยความเรียบร้อย 20. ชูมือแสดงความคิดเห็นเมื่อตนเองได้รับความสำเร็จ			
การไม่เบียดเบียนตนและผู้อื่น 21. รู้จักรอคอยไม่แย่งของเล่นเมื่อเพื่อนกำลังเล่นของเล่นอยู่ 22. ไม่ทำลายสิ่งของและสิ่งต่างๆตามธรรมชาติ 23. ในขณะที่เล่นร่วมกับเพื่อนไม่แกล้งเพื่อนให้ได้รับความรำคาญ 24. ไม่หยิบของของเพื่อนก่อนได้รับอนุญาต 25. ไม่หยิบของเล่นของส่วนรวมมาเป็นของตน			

ภาคผนวก ค

คู่มือการใช้แผนการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์

คู่มือการใช้แผนการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์

หลักการและเหตุผล

การส่งเสริมพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัย สามารถจัดกิจกรรมส่งเสริมได้หลายทาง ทางหนึ่งก็คือการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ แผนการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดและความสามารถของเด็กในการจินตนาการจากการกระทำขณะที่ได้ฟังคำบรรยาย ซึ่งกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์มีเป้าหมายในการช่วยเหลือ ปลอดภัยและให้กำลังใจการแสดงความคิดเห็น การชื่นชมยินดีในความดีงามของตนเองและผู้อื่น การไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ทั้งนี้ครูมีบทบาทในการเตรียมสื่อและอุปกรณ์ที่หลากหลาย และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมอธิบายวิธีทำกิจกรรม ใช้คำถามกระตุ้นให้เด็กได้คิดและทำท่าทางตามจินตนาการ เพื่อให้เด็กเกิดพฤติกรรมชอบสังคมในการอยู่ร่วมกันของเด็กปฐมวัย

จุดมุ่งหมาย

เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมชอบสังคมในด้านการช่วยเหลือ ปลอดภัยและให้กำลังใจ การแสดงความคิดเห็น การชื่นชมยินดีในความดีงามของตนเองและผู้อื่น การไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่นที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย

เนื้อหา

กิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ที่ส่งเสริมพฤติกรรมชอบสังคมในด้านการช่วยเหลือ ปลอดภัยและให้กำลังใจ การแสดงความคิดเห็น การชื่นชมยินดีในความดีงามของตนเองและผู้อื่น การไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่นโดยเด็กได้กระทำตามจินตนาการเมื่อได้ฟังเรื่องราวเกี่ยวกับพฤติกรรมชอบสังคม

หลักการจัดกิจกรรม

1. กิจกรรมนี้จัดสัปดาห์ละ 3 วัน ได้แก่ วันอังคาร พุธ พฤหัสบดี วันละ 20 นาที
2. จัดกิจกรรมเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ โดยเด็กเคลื่อนไหวร่างกายอย่างอิสระตามจินตนาการและความคิด
3. สร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองระหว่างสมาชิก

4. ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม

สัปดาห์ที่ 1 สร้างความคุ้นเคย

สัปดาห์ที่ 2–9 ดำเนินกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ที่เน้นพฤติกรรมชอบสังคมสังเกตและบันทึกแบบสังเกตพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัย โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยรวมจำนวน 2 คน

บทบาทเด็ก

1. ทำกิจกรรมร่วมกันตามจินตนาการของตนเอง
2. ให้เด็กออกมาแสดงความคิดเห็นหลังจากทำกิจกรรมเรียบร้อยแล้ว

บทบาทครู

1. อธิบายข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์
 - ให้เด็กทำตามทางตามจินตนาการเมื่อได้ฟัง
2. ครูใช้คำพูดหรือคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมชอบสังคมในด้านการช่วยเหลือ ปลอดภัยและให้กำลังใจ การแสดงความเอื้ออาทร การแสดงความชื่นชมยินดีในความดีงามของตนและผู้อื่น การไม่เบียดเบียนตนและผู้อื่นในชั้นสรุปเพื่อให้เด็กทบทวนถึงเรื่องที่ได้ฟังและผลที่ได้จากการทำกิจกรรมในลักษณะต่อไปนี้
 - ในเรื่องนี้มีปัญหาอะไรเกิดขึ้นบ้าง
 - ถ้าเป็นเด็กจะแก้ปัญหายังไง
 - เด็ก ๆ คิดว่าควรจะช่วยเหลือเพื่อนหรือไม่อย่างไร

รูปแบบแผนการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์

จุดมุ่งหมาย

เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัยในด้าน

1. การช่วยเหลือ
2. การปลอดภัยและให้กำลังใจ
3. การแสดงความเอื้ออาทร
4. การชื่นชมยินดีในความดีงามของตนและผู้อื่น
5. การไม่เบียดเบียนตนและผู้อื่น

เนื้อหา

กิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ที่เน้นพฤติกรรมชอบสังคมในด้านการช่วยเหลือ ปลอดภัย และให้กำลังใจ การแสดงความเอื้ออาทร การชื่นชมยินดีในความดีงามของตนและผู้อื่น การไม่เบียดเบียนตน และผู้อื่นเป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้เคลื่อนไหวส่วนต่างๆของร่างกายอย่างอิสระ โดยเด็กได้กระทำตามความคิดและจินตนาการ

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์

ขั้นนำ (เวลา 5 นาที)

1. ให้เด็กเคลื่อนไหวร่างกายทุกส่วนอย่างอิสระตามจินตนาการ
2. ให้เด็กเคลื่อนไหวท่าทางอย่างอิสระตามจินตนาการของตัวละครที่ครูจะเล่าเรื่องราว

ขั้นดำเนินกิจกรรม (เวลา 10 นาที)

1. ให้เด็กเลือกอุปกรณ์ที่ตนต้องการจะเป็นตัวละครตัวใดตัวหนึ่ง จากเรื่องราวที่ครูจะเล่ามา คนละ 1 ชิ้น

2. ให้เด็กสวมอุปกรณ์ (ที่คาดศีรษะ หน้ากาก หมวก รูปสัตว์) ที่แตกต่างกันในแต่ละวัน
3. ให้เด็กเคลื่อนไหวท่าทางอย่างอิสระตามจินตนาการของตัวละคร เมื่อได้ฟังเรื่องพฤติกรรม ชอบสังคมในด้านการช่วยเหลือ ปลอดภัยและให้กำลังใจการแสดงความรักเอื้ออาทร การชื่นชมยินดีในความดีงามของตนและผู้อื่น การไม่เบียดเบียนตนและผู้อื่น โดยท่าทางประกอบอุปกรณ์ที่ใช้แตกต่างกันในแต่ละวัน

ขั้นสรุป (เวลา 5 นาที)

1. เด็กออกมาแสดงความรู้สึกเกี่ยวกับการได้เคลื่อนไหวท่าทางของตัวละคร ในด้านการช่วยเหลือ ปลอดภัยและให้กำลังใจ การแสดงความเอื้ออาทร การชื่นชมยินดีในความดีงามของตนและผู้อื่น การไม่เบียดเบียนตนและผู้อื่นที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์
2. เด็กและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับการปฏิบัติตน ในด้านการช่วยเหลือ ปลอดภัยและให้กำลังใจ การแสดงความเอื้ออาทร การชื่นชมยินดีในความดีงามของตนและผู้อื่น การไม่เบียดเบียนตนและผู้อื่นที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์

การประเมินผล

- สังเกตพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัยในกิจกรรมเสรีโดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมชอบสังคม

ภาคผนวก ง

ตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์

ตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์

ในแต่ละวันแผนการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์แบ่งออกเป็น 2 ส่วนดังนี้
ส่วนที่ 1

ความคิดรวบยอด

การแสดงพฤติกรรมตามจินตนาการประกอบกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ที่ส่งเสริมให้เด็กเกิดพฤติกรรมชอบสังคม ในการช่วยเหลือป้อนโยนและให้กำลังใจ การแสดงความเอื้ออาทร การชื่นชมยินดีในความดีงาม การไม่เบียดเบียนตนและผู้อื่น

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อส่งเสริมให้เด็กได้แสดงพฤติกรรมชอบสังคมในด้านการช่วยเหลือ ป้อนโยนและให้กำลังใจ การแสดงความเอื้ออาทร การชื่นชมยินดีในความดีงามของตนและผู้อื่น การไม่เบียดเบียนตนและผู้อื่น

2. เพื่อให้เด็กเคลื่อนไหวร่างกายทุกส่วนอย่างอิสระตามจินตนาการ

เนื้อหา

กิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ที่ส่งเสริมพฤติกรรมชอบสังคมในด้านการช่วยเหลือ ป้อนโยนและให้กำลังใจ การแสดงความเอื้ออาทร การชื่นชมยินดีในความดีงามของตนและผู้อื่น การไม่เบียดเบียนตนและผู้อื่นโดยการแสดงพฤติกรรมตามความคิดและจินตนาการของเด็ก

ขั้นตอนในการทำกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ให้เด็กเคลื่อนไหวร่างกายทุกส่วนอย่างอิสระตามจินตนาการ
2. ให้เด็กเคลื่อนไหวท่าทางอย่างอิสระตามจินตนาการโดยเป็นตัวละครที่ครูจะเล่าเรื่องราว

ขั้นดำเนินกิจกรรม

1. ให้เด็กเลือกอุปกรณ์ที่ตนต้องการจะเป็นตัวใดตัวหนึ่ง จากเรื่องราวที่ครูจะเล่ามาคนละ

1 ชิ้น

2. ให้เด็กสวมที่คาดศีรษะ

3. ให้เด็กเคลื่อนไหวท่าทางอย่างอิสระตามจินตนาการของตัวละคร เมื่อได้ฟังเรื่องเกี่ยวกับพฤติกรรมชอบสังคมในด้านการช่วยเหลือ ป้อนโยนและให้กำลังใจ การแสดงความเอื้ออาทร การชื่นชมยินดีในความดีงามของตนและผู้อื่น การไม่เบียดเบียนตนและผู้อื่น

เนื้อเรื่องที่เล่า.....
.....
.....
.....

ขั้นสรุป

1. ให้เด็กออกมาแสดงความรู้สึกเกี่ยวกับการได้เคลื่อนไหวท่าทางของตัวเองในด้านการช่วยเหลือ ปลอดภัยและให้กำลังใจ การแสดงความรู้สึกอาหาร การชื่นชมยินดีในความดีงามของตนเองและผู้อื่น การไม่เบียดเบียนตนและผู้อื่นที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์

2. เด็กและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับการปฏิบัติตน ในด้านการช่วยเหลือ การปลอดภัยและให้กำลังใจ การแสดงความรู้สึกอาหารการชื่นชมยินดีในความดีงามของตนเองและผู้อื่น การไม่เบียดเบียนตนและผู้อื่นที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์

สื่อการจัดกิจกรรม

- ที่คาดศีรษะรูปต่างๆ

การประเมินผล

สังเกตพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัยในกิจกรรมเสรี โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมชอบสังคม

ส่วนที่ 2 เป็นเนื้อเรื่องที่เล่าในแต่ละวันดังต่อไปนี้

กระต่ายสีฟ้า กระต่ายสีชมพู กระต่ายสีเทาเป็นเพื่อนกัน กระต่ายทั้งหมดออกหาอาหารด้วยกันเสมอฤดูนี้ผลไม้หายากมาก วันหนึ่งกระต่ายทั้งหมดได้เดินทางถึงแม่น้ำเล็กๆแห่งหนึ่งซึ่งมีต้นไม้ใหญ่อยู่ฝั่งตรงข้าม แต่กิ่งของมันได้ทอดข้ามแม่น้ำมายังฝั่งนี้ที่ปลายกิ่งมีผลไม้ใหญ่กำลังสุกแดงน่ากิน ลูกกระต่ายจึงแย่งกันกระโดดเพื่อจะเก็บผลไม้ให้ได้ แต่กระโดดเท่าไรก็ไม่สามารถที่จะเก็บผลไม้ได้ ทนได้นั่นเอง กระต่ายสีชมพูสะดุดล้มลงและลุกขึ้นไม่ได้ กระต่ายสีฟ้าและกระต่ายสีเทาจึงเข้าไปช่วยเหลือโดยการพยุง กระต่ายสีชมพูด้วยความเจ็บกระต่ายสีชมพูจึงร้องให้เสียงดังกระต่ายสีฟ้าจึงพูดกลับไปว่าไม่เป็นไรเดี๋ยวก็หายไม่ต้องร้องนะจ๊ะ พวกเราจะช่วยกันพยุงกระต่ายสีชมพูกลับบ้านแต่ก่อนจะกลับบ้านพวกเราน่าจะช่วยกันเก็บผลไม้กันก่อนเพราะเราทุกคนยังไม่ได้กินอะไรเลย กระต่ายสีเทาจึงพูดขึ้นว่าแล้วเราจะเก็บผลไม้ได้อย่างไรดีละโดยไม่ต้องกระโดดให้หกล้มอีก กระต่ายสีฟ้าจึงออกความคิดว่าให้กระต่ายสีเทาและกระต่ายสีฟ้าช่วยกันหาไม้มาสอยผลไม้กันดีกว่า เมื่อออกความคิดได้เช่นนั้นเจ้ากระต่ายสีเทาและกระต่ายสีฟ้าจึงรีบวิ่งไปหาไม้สอยทันทีเมื่อวิ่งได้สักพักก็เจอไม้อยู่หนึ่งอันกระต่ายสีฟ้าและกระต่ายสีเทาจึงแย่งไม้กันจนหกล้มทำให้กระต่ายสีเทาเดินไม่ได้ เมื่อกระต่ายสีฟ้าเห็นเช่นนั้นจึงเข้าไปช่วยพยุงกระต่ายสีเทาและถามกระต่ายสีเทาว่าเจ็บหรือเปล่า กระต่ายสีเทาจึงตอบว่าเจ็บ กระต่ายสีฟ้าจึงพูดว่า! เป็นเพราะพวกเราไม่ช่วยเหลือ เอื้อเฟื้อกันจึงทำให้เจ็บตัวเช่นนี้ ในเมื่อกระต่ายสีชมพูและกระต่ายสีเทาไม่สามารถกระโดดหรือใช้ไม้สอยเก็บผลไม้ลงมาได้ให้ฉันพัก กระต่ายสีฟ้าจะเก็บผลไม้มาให้แล้วพวกเรามาแบ่งกันกินดังนั้นกระต่ายสีฟ้าจึงใช้ไม้สอยเมื่อเก็บผลไม้ลงมาได้แล้ว จึงแบ่งให้กระต่ายสีชมพูและกระต่ายสีเทา กิน เมื่อกินอิ่มแล้วกระต่ายสีฟ้าจึงช่วยกันพยุงกระต่ายสีชมพูและกระต่ายสีเทากลับบ้าน กระต่ายสีชมพูและกระต่ายสีเทาขอบคุณในความมีน้ำใจของกระต่ายสีฟ้ามากและตั้งใจว่าต่อไปนี้กระต่ายสีชมพูและกระต่ายสีเทาจะเป็นคนมีน้ำใจคอยช่วยเหลือให้กำลังใจและเอื้อเฟื้อต่อเพื่อนและจะไม่รังแกเพื่อน ๆ อีก

เช้าวันหนึ่งเจ้ากระรอกน้อยได้เก็บดอกไม้ในสวนซึ่งกำลังออกดอกบานสะพรั่ง เจ้ากระรอกน้อยจึงเลือกเอาแต่ดอกสวยๆ สดๆ เพื่อนำไปเยี่ยมลุงช้าง เมื่อได้ดอกไม้ช่อใหญ่แล้วเจ้ากระรอกน้อยก็กลับเข้าบ้านแต่งตัวในชุดใหม่ที่สวยงามเรียบร้อยเพื่อไปเยี่ยมลุงช้าง ระหว่างทางที่เดินไปเยี่ยมลุงช้าง เจ้ากระรอกน้อยได้พบกับแมว แมวจึงพูดว่า เจ้ากระรอกน้อย ไปเก็บดอกไม้มาจากไหน สวยจังเลย เจ้ากระรอกน้อยตอบไปว่าเก็บจากสวนหลังบ้าน จะนำไปเยี่ยมลุงช้างจะ แมวจึงชมกระรอกน้อยว่าเป็นเด็กดีน่ารักจริงๆ แมวก็มีเพื่อนปวญอยู่ตัวหนึ่งยังไม่มีดอกไม้ไปเยี่ยมเลยจะ กระรอกจึงแบ่งดอกไม้ไปให้แมว แมวจึงขอบใจเจ้ากระรอกน้อย เมื่อให้ดอกไม้แมวไปแล้ว กระรอกจึงเดินไปเรื่อยๆ ผ่านทุ่งหญ้าและชายป่าที่ร่มรื่น เจ้ากระรอกเดินไปอย่างมีความสุขจนลืมความเหน็ดเหนื่อย ทันใดนั้นเองกระรอกน้อยก็พบกับลูกหมีเดินร้องไห้ผ่านมาจึงถามลูกหมีว่าทำไมจึงร้องไห้ ลูกหมีตอบว่าทำเงินที่คุณแม่ฝากมาซื้อดอกไม้หายจะ ลูกหมีก็รู้ว่าเจ้าดอกไม้ไปให้แม่ยังง...ฮือๆ กระรอกน้อยจึงปลอบไปว่า นิ่งเสียเถอะจะลูกหมีเอาดอกไม้ไปให้คุณแม่สิ แล้วกระรอกก็ยกดอกไม้ที่เหลือให้กับลูกหมีจนหมด ลูกหมีจึงขอบคุณกระรอกแล้วลูกหมีก็เดินจากไป กระรอกน้อยจึงเดินมือเปล่าไปพร้อมกับคิดว่าลุงช้างคงไม่โกรธระหว่างที่เดินไปกระรอกจึงก้มเก็บดอกหญ้าที่ขึ้นอยู่ริมทางเพื่อนำไปฝากลุงช้าง กระรอกน้อยเดินทางมาถึงบ้านลุงช้างแล้วมอบดอกหญ้าให้กับลุงช้าง พร้อมทั้งเล่าเหตุการณ์ที่ผ่านมาทั้งหมด ลุงช้างยิ้มอย่างอารมณ์ดี พร้อมทั้งกล่าวชมเชยกระรอกว่าเป็นคนมีน้ำใจและภูมิใจในความเอื้ออาทรของกระรอกน้อย ทำให้กระรอกน้อยเดินทางกลับบ้านด้วยความสุขใจที่ได้ทำความดี

หิงห้อยน้อยเป็นแมลงซุกซน ทุกคืนจะชอบบินไปเฝ้าแห่ดวงจันทร์ วันหนึ่งพอพบกับดวงจันทร์หิงห้อยน้อยก็พูดว่า “ ดวงจันทร์เจ้าขา ฉันอยากไปแะทักทายดาวดวงอื่นๆ เธอช่วยพาฉันไปหน่อยได้ไหมจ๊ะ” ดวงจันทร์เกิดความลังเลเพราะไม่เคยไปไหนไกลๆ จึงพูดว่า “ ฉันคงไปไม่ได้หรอกจะ ถึงแม้ฉันจะมีเพื่อนอยู่เต็มท้องฟ้า แต่ฉันไม่เคยออกนอกเส้นทางเลย” หิงห้อยน้อยได้ยินดังนั้นจึงร้องไห้ “ ฮือ ฮือ ฮือ ดวงจันทร์ใจร้าย ฮือ ฮือ” ดวงจันทร์เกิดความสงสารหิงห้อยน้อยจับใจจึงตอบตกลง “ หยุ่ร้องไห้เถอะจะฉันจะไปกับเธอแต่เราจะต้องรีบกลับมาให้ทันก่อนเที่ยงคืนเพราะฉันมีหน้าที่ต้องทำ” หิงห้อยดีใจมากแล้วบินตามดวงจันทร์ไปด้วยใบหน้าที่ยิ้มแย้ม ทั้งคู่เพลิดเพลินกับการแะทักทายดวงดาวจนลืมเวลา พอขึ้นได้ดวงจันทร์ตกใจมาก “ ตายแล้วอีกไม่กี่นาทีก็จะเที่ยงคืนแล้ว ฉันจำทางกลับไม่ได้ด้วย” “ไม่เป็นไรหรอกจะดาวพระศุกร์คงช่วยนำทางเราได้” หิงห้อยแนะนำระหว่างนั้นเองกลุ่มควันใหญ่ก็ลอยเข้ามา “ โอ๊ะ! นั่นก่อนเมฆนี่ ” ดวงจันทร์ร้องออกมาด้วยความกลัว ก่อนเมฆกล่าอย่างโกรธจัดว่า “ เจ้าละทิ้งหน้าที่เหลวไหลมากนะดวงจันทร์ ตีละฉันจะต้องทำโทษไม่ให้เจ้าออกไปพบเห็นกับใครๆ ตลอดคืนนี้” หิงห้อยน้อยจึงพูดอ้อนวอนก่อนเมฆและขอโทษพร้อมกับพูดว่า “ ท่านก่อนเมฆเจ้าขาโปรดให้อภัยดวงจันทร์ด้วยเถอะ ดวงจันทร์เธอดีมาก เธอสงสารข้าน้อยจึงมาเป็นเพื่อน ถ้าท่านยังไม่หายโกรธโปรดทำโทษข้าน้อยด้วย” ดวงจันทร์จึงรีบพูดว่า “ ไม่ได้นะเจ้าคะ หิงห้อยน้อยยังเล็กนัก ข้าผิดเพียงผู้เดียวโปรดทำโทษข้าเถิด” ท่านก่อนเมฆรู้สึกพึงพอใจในความเอื้ออาทรที่ทั้งคู่มีต่อกัน ก่อนเมฆจึงให้อภัยเพื่อให้ความดีนี้อยู่คู่โลกต่อไป

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวศิริรัตน์ ชูชีพ
วันเดือนปีเกิด	28 สิงหาคม 2514
สถานที่เกิด	อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	33/14 ถนนชุมพร – ปากน้ำ ตำบลบางหมาก อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร 86000
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	อาจารย์ 1 ระดับ 4
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนเทศบาลบ้านท่าตะเภา อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2529	มัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนโยธินบำรุง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช
พ.ศ. 2532	มัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนคณะราษฎรบำรุง อำเภอเมือง จังหวัดยะลา
พ.ศ. 2536	ค.บ. (การศึกษาปฐมวัย) วิทยาลัยครูสงขลา
พ.ศ. 2543	กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ